Oktober 2026

Vademecum

van de afdeling bestuursrechtspraak

Raad van State
Conseil d'État
Staatsrat

Inhoudstafel

I. Waarom dit *vademecum?* 5

II. Hoe een beroep bij de Raad van State instellen? Enkele belangrijke regels 6

1. *Korte voorstelling van de voornaamste procedures voor de Raad van State* 6
2. *De wezenlijke kenmerken van de procedures* 7
   - A. Objectief contentieux 7
   - B. Autonomie van de administratieve rechtspleging 7
   - C. Inquisitoriale aard van de rechtspleging 7
   - D. Schriftelijke aard van de rechtspleging 7
   - E. Dubbel onderzoek 8
3. *De belangrijkste fasen in een procedure voor de Raad van State* 8
   - A. Schriftelijke fase 8
   - B. Mondelinge fase 8
   - C. Belangrijkste tussengeschillen 9
   - D. Arrest 11
4. *Wie zijn de partijen bij het geschil? Wie kan een beroep bij de Raad van State instellen?* 11
   - A. De verzoekende partij, de verwerende partij en de verzoekende partij tot tussenkomst 11
   - B. Verschijning in persoon of vertegenwoordiging door een advocaat 11
5. *Hoe een beroep instellen? Keuze tussen de elektronische en "papieren" procedure* 12
   - A. Voorkeur voor de elektronische procedure 12
   - B. "Papieren" procedure 12
   - C. Uitzonderingen 12
6. *Woonplaatskeuze en andere informatie met betrekking tot de verzoekende partij* 13
   - A. Verplichting om woonplaats te kiezen in België 13
   - B. Bijzonderheden van de elektronische procedure 13
   - C. Wijziging van woonplaatskeuze hangende het geding 14
   - D. Aanbeveling om bepaalde bijkomende informatie in de stukken te verstrekken 14
7. *Hoeveel tijd heeft men om een verzoekschrift in te dienen bij de Raad van State?* 14
8. *Bijzonderheden van de vorderingen tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen en van de vorderingen tot schadevergoeding tot herstel* 14
   - A. Vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen (art. 17 RvS-wet) 14
   - B. De schadevergoeding tot herstel (art. 11*bis* RvS-wet) 15

III. Hoe worden de processtukken opgemaakt? Enkele algemene principes 16

1. *Wat zijn de belangrijkste processtukken van de partijen?* 16
   - A. Beroep tot nietigverklaring 16
   - B. Kort geding 16
   - C. Cassatieberoep 16
2. *Wat moet een verzoekschrift bevatten (art. 2 en 3 APR; art. 4 PRK; art. 3 PRC) ?* 16
   - A. Een opschrift 16

B. Voorwerp 16
C. Telefoonnummer of e-mailadres in de schorsingsprocedure 16
D. Een uiteenzetting van de feiten: wat wordt hiermee bedoeld en hoe moet de uiteenzetting er uit zien? 17
E. Ten minste één middel: hoe een middel formuleren en de verdere uiteenzetting ervan samenvatten? 17
F. In kort geding, een uiteenzetting van de spoedeisendheid en, in voorkomend geval, van de uiterst dringende noodzakelijkheid of de gevraagde voorlopige maatregelen 19
G. De vermeldingen van de vordering tot schadevergoeding tot herstel (art. 25/2 APR) 19
H. De bijlagen (waaronder het bestreden besluit) 19
3. *Wat moet een memorie van antwoord of een nota met opmerkingen bevatten en waaruit bestaat het administratief dossier (art. 6 APR; art. 5 PRK; art. 13 PRC) ?* 20
4. *Wat moet een verzoekschrift tot tussenkomst bevatten? (art. 52 APR; art. 6 PRK)* 22
5. *De andere processtukken in de annulatieprocedure* 23
A. Memorie van wederantwoord of toelichtende memorie (art. 7-8 APR) 23
B. Verzoek tot voortzetting van de procedure en laatste memories (art 14 APR) 23
6. *De processtukken specifiek voor de cassatieprocedure* 23
A. Samenvattende memorie (art. 14 PRC) 23
B. Voortzetting van de procedure (art. 18 PRC) 24
IV. Hoeveel kosten de procedures voor de Raad van State ? Wat met de rechtsbijstand? 24
1. *Rolrechten (art. 70 APR) (FAQ 18)* 24
2. *Rechtsplegingsvergoeding (art. 30/1 RvS-wet, art. 67 en 84/1 APR; art. 2 PRK) (FAQ 18)* 25
3. *Andere kosten (art. 66 APR)* 26
4. *Verzoek tot rechtsbijstand (art. 78 tot 83bis APR)* 26
V. Taalgebruik voor de afdeling Bestuursrechtspraak 27
VI. Pseudonimisering en anonimisering 27
1. *Pseudonimisering door de Raad van State* 27
2. *Verzoek tot anonimisering lopende de procedure bij de Raad van State* 28
3. *Verzoek tot anonimisering na de uitspraak van een arrest* 28
VII. Contacten met de Raad van State 28
VIII. Lijst met vaak gestelde vragen (FAQ) 29
1. *Vaak gestelde vragen in verband met problemen met het elektronisch platform* 29
2. *Vaak gestelde vragen naar aanleiding van de indiening van een verzoekschrift* 30
3. *Vaak gestelde vragen in verband met de elektronische en met de papieren procedure* 33
4. *Vaak gestelde vragen in verband met de kosten* 34
5. *Vaak gestelde vragen in verband met het verdere verloop van de procedure* 36
6. *Vaak gestelde vragen in verband met de tussenkomst in een procedure voor de Raad van State* 37
7. *Vaak gestelde vragen in verband met de terechtzitting en de uitspraak* 37
IX. Modellen 38

***Vademecum*: praktische aanwijzingen voor de partijen inzake de bij de Raad van State ingestelde beroepen**

I. Waarom dit *vademecum*?

1. Dit *vademecum* is bedoeld als een praktische gids voor de procedure voor de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Op deze wijze wordt beoogd om zowel advocaten die minder vertrouwd zijn met de Raad van State als partijen die niet door een advocaat worden vertegenwoordigd praktische aanwijzingen te geven. Zo wordt onder meer toegelicht hoe een beroep bij de Raad van State wordt ingesteld en hoe procedurestukken worden opgesteld.

Dit houdt in dat de tekst zo eenvoudig en toegankelijk mogelijk is geformuleerd. Het *vademecum* heeft geen bindende draagwijdte en beoogt geen volledigheid. Om die reden wordt ook telkens verwezen naar de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, die in elk geval voorrang genieten.

Aangezien er in het kader van de procedures heel wat vormelijke en inhoudelijke vereisten gelden, is het vaak raadzaam om een beroep te doen op een advocaat.

Vooraleer een beroep in te stellen bij de Raad van State moet ook worden nagaan of er niet eerst een ander beroep moet worden uitgeput en of geen ander rechtscollege bevoegd is.

Het is ook mogelijk om contact op te nemen met de institutionele ombudsdiensten die werden opgericht door de federale staat, de gewesten of gemeenschappen, of zelfs de steden, gemeenten of OCMW's, die tussenkomen in verschillende aangelegenheden en die klachten van burgers tegen de administraties van deze instellingen onderzoeken (zie de website www.ombudsman.be).

Soortgelijke regelingen bestaan in sommige overheidsbedrijven of in de privésector, en er zijn ook steeds meer mogelijkheden om alternatieve methoden voor geschillenbeslechting te gebruiken, zoals de bemiddeling waarnaar wordt verwezen in de artikelen 1723/1 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek (zie de website van de Federale Bemiddelingscommissie https://fbc-cfm.be).

In deze verschillende gevallen waarin een beroep wordt gedaan op een ombudsman of alternatieve methoden voor geschillenbeslechting, moet de verzoekende partij de nodige aandacht blijven schenken aan de termijn voor het instellen van een beroep bij de Raad van State. Wel zal in geval een klacht wordt ingediend bij de ombudsmannen bedoeld in artikel 19, vierde lid, RvS-wet, de termijn voor het instellen van het beroep bij de Raad van State gedurende maximaal 4 maanden worden opgeschort voor de duur van de behandeling van deze klacht. Dergelijke opschorting geldt niet indien een beroep wordt gedaan op alternatieve methoden voor geschillenbeslechting.

Op het einde van dit *vademecum* is ook een lijst met vaak gestelde vragen (FAQ) opgenomen, alsook een aantal modellen voor het instellen van een beroep.

Indien na het lezen van deze tekst nog vragen rijzen, kan contact worden opgenomen met de griffie van de afdeling bestuursrechtspraak: +32(0)2 234 94 00 (N) of +32(0)2 234 93 00 (F).

Dit *vademecum* is bedoeld om mee te evolueren met eventuele nieuwe hervormingen die van invloed zijn op procedures voor de Raad van State. Het zal daarom regelmatig worden bijgewerkt.

II. Hoe een beroep bij de Raad van State instellen? Enkele belangrijke regels

1. Korte voorstelling van de voornaamste procedures voor de Raad van State

2. Er zijn verschillende soorten beroepen die bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State kunnen worden ingesteld en waarvoor ook verschillende regels gelden. Daarop wordt verder in dit *vademecum* ingegaan.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste toepasselijke wetten en reglementaire besluiten met vermelding van de afkorting zoals deze verder in de tekst van het *vademecum* zal worden gebruikt:

- wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (RvS-wet);
- besluit van de Regent van 23 augustus 1948 'tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak voor de Raad van State' (algemene procedureregeling of APR);
- koninklijk besluit van 19 november 2024 'tot bepaling van de rechtspleging in kort geding en tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State' (PRK);
- koninklijk besluit van 30 november 2006 'tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State' (PRC);
- koninklijk besluit van 25 april 2014 'tot bepaling van de gemeenrechtelijke procedureregels die toepasselijk zijn op de rechtsplegingen vóór de Raad van State waarin met volle rechtsmacht uitspraak wordt gedaan' (koninklijk besluit volle rechtsmacht)

Een meer volledig overzicht van de wetgeving vindt u op de website, met rechtstreekse toegang tot de wetteksten zelf via een hyperlink (http://www.raadvst-consetat.be/?page=about_law&lang=nl).

Vooraleer een beroep bij de Raad van State in te stellen, is het dus noodzakelijk om de specifieke aard van dat beroep na te gaan zodat toepassing gemaakt wordt van de correcte wettelijke en reglementaire bepalingen.

3. Het schorsen en vernietigen van administratieve handelingen (individuele rechtshandelingen en reglementen) die strijdig zijn met de geldende rechtsregels vormt één van de belangrijkste bevoegdheden van de Raad van State. In dat verband kan de Raad van State ook voorlopige maatregelen bevelen en een schadevergoeding tot herstel toekennen. Hiervoor dient gebruik gemaakt te worden van de algemene procedureregeling voor de annulatieprocedure en het verzoek tot schadevergoeding tot herstel, en het PRK voor de schorsingsprocedure en de voorlopige maatregelen. Voorzichtigheid is geboden nu de wetgever in bepaalde materies heeft voorzien in bijzondere rechtsplegingen die afwijken van de algemene regeling zoals voorzien in deze procedureregelementen. Dit is onder meer het geval voor overheidsopdrachten en concessies waarvoor de wet van 17 juni 2013 'betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies' van toepassing is.

De afdeling Bestuursrechtspraak treedt daarnaast ook op als cassatierechter wanneer er al een uitspraak in eerste aanleg is van een administratief rechtscollege. Hiervoor dient gebruik gemaakt te worden van de cassatieprocedure zoals voorzien in het PRC.

Er zijn ook een aantal specifieke gevallen, opgesomd in artikel 16 RvS-wet, waarin de Raad van State met volle rechtsmacht uitspraak doet, dit wil zeggen waarin de Raad beslissingen van de overheid kan herzien. In die geschillenbeslechting gaat de Raad van State niet alleen over tot het vernietigen van de beslissing die bij hem bestreden wordt, maar neemt hij een beslissing die in de plaats komt van de beslissing waartegen het beroep gericht was. De algemene procedureregels die voor dit beroep gelden worden geregeld in het koninklijk besluit volle rechtsmacht. Ook hiervoor worden in sommige besluiten nog specifieke procedureregels bepaald.

2. *De wezenlijke kenmerken van de procedures*

A. Objectief contentieux

4. De meeste geschillen die door de Raad van State worden behandeld, waaronder de beroepen tot nietigverklaring en schorsing, zijn zogenaamde “objectieve” geschillen. Dergelijke beroepen zijn er niet op gericht om de subjectieve rechten van de personen die ze instellen te doen gelden, maar om de wettigheid van administratieve rechtshandelingen die aan de Raad worden voorgelegd en die hen rechtstreeks benadelen, te betwisten. Deze rechtshandelingen vormen dus het voorwerp van het beroep tot nietigverklaring of schorsing en de verzoekende partij moet steunen op rechtsmiddelen om aan te tonen dat ze onwettig zijn - zij beroept zich op bepalingen van de grondwet, de wet, enzovoort die volgens haar door de rechtshandeling in kwestie worden geschonden.

Andere geschillen, die minder vaak voor de Raad van State worden gebracht, hebben deze bijzonderheid niet. Dit geldt bijvoorbeeld voor verkiezingsgeschillen of vergoedingen voor buitengewone schade (art. 11 RvS-wet), die hier voor de goede orde worden aangehaald.

B. Autonomie van de administratieve rechtspleging

5. De procedure voor de Raad van State verloopt volgens de onder punt II.1 vermelde eigen regels.

C. Inquisitoriale aard van de rechtspleging

6. De procedure voor de Raad van State verloopt inquisitoriaal, wat wil zeggen dat de leiding ervan berust bij de Raad van State en niet aan de partijen wordt overgelaten.

Concreet betekent dit onder meer dat een lid van het auditoraat tegenpartijen kan aanduiden, een persoon bij de zaak kan betrekken die belang zou kunnen hebben bij de oplossing van het geschil en onderzoeksverrichtingen kan uitvoeren met het oog op het opstellen van een auditoraatsverslag, ook zonder dat één van de partijen hierom heeft verzocht.

D. Schriftelijke aard van de rechtspleging

7. De procedure voor de Raad van State verloopt hoofdzakelijk schriftelijk (art. 22 RvS-wet), in die zin dat de argumenten in de eerste plaats in de procedurestukken worden uitgewisseld.

De partijen en hun advocaten kunnen op de terechtzitting wel mondelinge opmerkingen naar voren brengen. Maar zij mogen in beginsel geen andere middelen aanvoeren dan die welke in het verzoekschrift of in bepaalde gevallen (nieuwe middelen gesteund op stukken waarvan voor het eerst kennis is genomen in het administratief dossier of middelen van openbare orde) in de memorie zijn uiteengezet (art. 29 APR).

Het is dan ook van groot belang om de nodige aandacht te besteden aan de redactie van het verzoekschrift en om daarin in de mate van het mogelijke reeds alle rechtsmiddelen tegen de bestreden beslissing uiteen te zetten. De Raad van State zal immers in beginsel geen rekening houden met grieven die pas in latere processtukken of tijdens de terechtzitting worden opgeworpen indien zij reeds in het verzoekschrift hadden kunnen worden aangevoerd.

E. Dubbel onderzoek

8. De Raad van State doet uitspraak na een dubbel onderzoek: het eerste wordt uitgevoerd door een auditeur, zijnde een magistraat die een oplossing voor het geschil voorstelt; het tweede door een kamer die gewoonlijk uit een of drie magistraten, staatsraden genoemd, bestaat en die het geschil definitief beslechten.

De hoedanigheid van magistraat impliceert, zowel voor de auditeurs als de staatsraden, dat zij onafhankelijk en onpartijdig zijn.

3. De belangrijkste fasen in een procedure voor de Raad van State

A. Schriftelijke fase

9. De schriftelijke fase heeft tot doel om voor de Raad van State de argumenten van de partijen in de procedure uiteen te zetten. Gelet op de schriftelijke aard van de rechtspleging moeten alle rechtsmiddelen die dienstig tegen de bestreden beslissing kunnen worden aangevoerd, in principe reeds in het inleidend verzoekschrift worden aangevoerd. In regel zullen immers enkel deze middelen worden onderzocht.

De verschillende procedurestukken worden vervolgens uitgewisseld tussen de partijen, waarna de zaak klaar is voor onderzoek door de auditeur. De auditeur kan bepaalde onderzoeksverrichtingen uitvoeren, meestal in de vorm van het opvragen van aanvullende documenten of het stellen van vragen aan de partijen. Daarna stelt de auditeur zijn verslag op, waarin meestal tot verwerping of vernietiging wordt besloten.

Dit verslag wordt ter kennis gebracht van de partijen. In de annulatieprocedure is dit eerst aan de partij die de auditeur voorstelt in het ongelijk te stellen en vervolgens aan de andere partij. In het kader van dit beroep heeft deze kennisgeving belangrijke gevolgen voor de rest van de procedure, die verderop in het *vademecum* worden besproken (zie punt III, 5, B).

B. Mondelinge fase

10. Na de schriftelijke fase wordt de zaak behandeld op een openbare terechtzitting.

De partijen of hun advocaten worden vooraf in kennis gesteld van de datum van de terechtzitting (art. 28 APR). De zittingsbladen kunnen ook worden geraadpleegd op de griffie en op de website van de Raad van State.

Van de partijen en hun raadslieden wordt verwacht dat zij bijdragen tot een goede rechtsbedeling en de Raad van State voorafgaand aan de terechtzitting, of op een vroeger tijdstip in de rechtspleging indien zij hiertoe in de mogelijkheid zijn (meer bepaald voor de neerlegging van het verslag van de auditeur), op de hoogte brengen van evoluties die van invloed kunnen zijn op de afwikkeling van het geschil. Dit geldt in het bijzonder in het geval de bestreden beslissing werd ingetrokken door de overheid die de beslissing had genomen, indien een nieuwe beslissing werd aangenomen die verband houdt met de bestreden beslissing of indien de verzoekende partij afstand doet van haar beroep.

Kort voor of tijdens de terechtzitting kan de Raad van State de partijen vragen stellen en aangeven wanneer hun antwoord wordt verwacht (voor of tijdens de terechtzitting).

Tijdens de terechtzitting wordt elke zaak opgeroepen, waarna de staatsraad-verslaggever een kort verslag uitbrengt over de zaak, vooraleer het woord wordt gegeven aan de partijen of hun advocaat.

De pleidooien voor de Raad van State zijn over het algemeen vrij kort, vooral in annulatie- en cassatieprocedures en in geval van schorsing. De partijen beperken zich meestal tot het antwoorden op het verslag van de auditeur of de laatste memories, dan wel het verwijzen naar de procedurestukken. Deze werkwijze wordt verklaard door het feit dat de belangrijkste argumenten reeds schriftelijk zijn uitgewisseld.

Na de pleidooien geeft de auditeur zijn definitief advies. Het debat wordt gesloten en de zaak wordt in beraad genomen.

Voor bijzonder spoedeisende gevallen bestaat de procedure van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid. In dat geval kunnen de pleidooien langer duren, aangezien de termijnen voor het opstellen van de procedurestukken vaak zeer kort zijn en de auditeur geen verslag opstelt maar alleen een mondeling advies geeft op het einde van de terechtzitting.

In de annulatie-, cassatie- of hervormingsprocedure is de aanwezigheid van de partijen of hun advocaat op de terechtzitting in principe niet verplicht aangezien de procedure in wezen schriftelijk is. Wel kan het als een gebrek aan medewerking met de Raad van State worden beschouwd indien er nog vragen werden gesteld en men vervolgens niet verschijnt op de terechtzitting.

In een schorsingsprocedure daarentegen is de aanwezigheid van de verzoekende partij of haar advocaat op de terechtzitting wel verplicht. Wanneer de verzoekende partij noch verschijnt, noch vertegenwoordigd is, wordt de vordering tot schorsing immers afgewezen (art. 11 PRK). Ook voor de verwerende partij en verzoekende partij tot tussenkomst is het in deze procedures belangrijk om aanwezig of vertegenwoordigd te zijn op de terechtzitting. Zo niet worden zij immers geacht in te stemmen met de vordering (art. 11, vierde lid, PRK).

In buitengewone omstandigheden (zoals bijvoorbeeld de gezondheidstoestand die zou nopen tot een nieuwe lockdown) of in zaken die een dringende behandeling behoeven, kan de kamervoorzitter onder bepaalde voorwaarden bij beschikking beslissen dat een zitting per videoconferentie wordt gehouden (art.27/1 RvS-wet; art. 9, § 2, PRK). Indien één van de partijen niet akkoord is om de zitting te houden via videoconferentie, kan er geen gebruik van worden gemaakt.

In bepaalde gevallen kan op vraag van de partijen of op voorstel van de behandelende kamer van de Raad van State en tenzij een partij of de auditeur bezwaar heeft, gebruik gemaakt worden van een volledig schriftelijke rechtspleging en beslist worden dat de zaak niet op een terechtzitting wordt behandeld (art. 26 APR).

C. Belangrijkste tussengeschillen

11. Hiervoor werd reeds ingegaan op de voornaamste procedures voor de Raad van State. In het kader van die procedures kunnen zich ook een aantal tussengeschillen voordoen.

De belangrijkste tussengeschillen zijn de volgende:

- Inschrijving van valsheid

12. De algemene procedureregeling bevat een specifieke procedure in geval een partij een door één van de andere partijen neergelegd stuk van valsheid beticht (art. 51 APR).

- Tussenkomst

13. Niet zelden hebben ook andere personen dan de verzoekende en verwerende partij belang bij de wijze waarop het geschil wordt opgelost. Wanneer deze personen kunnen worden geïdentificeerd, wordt hen door de griffie kennis gegeven van het beroep.

In het kader van de annulatieprocedure beschikken zij dan over een termijn van zestig dagen om een verzoekschrift tot tussenkomst in te dienen (art. 52 APR). Wanneer het beroep echter gericht is tegen een reglementaire akte, die een algemene categorie van personen aanbelangt, wordt daarover een bericht bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift tot tussenkomst in de annulatieprocedure bedraagt in dat geval zestig dagen vanaf die bekendmaking. Enkel

wanneer er geen kennisgeving of bekendmaking is gebeurd, kan een latere tussenkomst worden toegelaten, voor zover deze de procedure niet vertraagt (zie FAQ nr. 25).

In kort geding wordt de termijn om tussen te komen voor de identificeerbare belanghebbenden vastgesteld in de procedurekalender (zie punt II.8, A) of, voor de reglementaire akten, in het bekendmakingsbericht in het *Belgisch Staatsblad*. Het verzoekschrift tot tussenkomst dat niet wordt ingediend binnen deze termijnen, wordt uit de debatten geweerd (art. 17, § 4, RvS-wet) (zie punt II.8.A).

Elk verzoekschrift tot tussenkomst geldt zowel voor het beroep tot nietigverklaring als voor de eventuele vorderingen die er een accessorium van zijn (art. 52, § 5, APR).

In een cassatieprocedure mogen enkel de bij de zaak voor het eerste rechtscollege betrokken partijen in het geding tussenkomen.

- Hervatting van geding

14. De algemene procedureregeling regelt ook de wijze waarop het geding moet worden hervat zoals bijvoorbeeld wanneer een van de partijen komt te overlijden voor de sluiting van het debat of in geval van faillissement (art. 55 tot 58 APR).

- Afstand

15. Een verzoekende partij is niet verplicht om een door haar ingeleide procedure voort te zetten tot het normale einde van de rechtspleging. Zij kan uitdrukkelijk afzien van haar vraag, hetgeen afstand van het geding wordt genoemd (art. 59 APR). In dergelijk geval zal de Raad van State op korte termijn over de afstand uitspraak doen.

- Samenhang

16. Soms is het aangewezen in het belang van een goede rechtsbedeling dat door één zelfde arrest uitspraak wordt gedaan over meerdere hangende zaken. Om die reden kan de samenvoeging van zaken worden bevolen, ook wanneer die oorspronkelijk bij verschillende kamers van de Raad van State aanhangig waren (art. 60 APR).

- Wraking

17. Een partij beschikt ook over de mogelijkheid om de wraking van een lid van de afdeling bestuursrechtspraak of van het auditoraat te vragen indien er twijfels bestaan over zijn of haar objectiviteit en onpartijdigheid. De algemene procedureregeling verwijst naar dezelfde redenen tot wraking als diegene die worden vermeld in het Gerechtelijk Wetboek en regelt ook de procedure hiervoor (art. 62 tot 65 APR).

- Prejudiciële vragen

18. Partijen kunnen de Raad van State voorstellen om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof of het Hof van Justitie van de Europese Unie of een verzoek om advies aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Deze vraag zal in beginsel zowel in het auditoraatsverslag als in het arrest worden behandeld. Indien de Raad van State het verzoek inwilligt of op eigen initiatief overgaat tot prejudiciële vraagstelling of verzoek om advies zal er pas een eindarrest van de Raad van State volgen nadat het Grondwettelijk Hof of het Hof van Justitie een arrest heeft gewezen waarin de prejudiciële vraag wordt beantwoord of nadat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zijn advies heeft gegeven.

Gelet op de schriftelijke aard van de rechtspleging kunnen prejudiciële vragen in beginsel niet voor het eerst worden geformuleerd op de terechtzitting.

D. Arrest

19. Na beraad beslist de Raad van State in een gemotiveerd arrest over het beroep of de vordering.

Het arrest wordt aan de partijen ter kennis gebracht. Het kan ook door iedereen worden geraadpleegd op de website van de Raad van State.

De Raad van State beoogt een beroep tot nietigverklaring zonder procedurele incidenten te behandelen binnen een termijn van ongeveer 18 maanden, te rekenen vanaf het instellen van het beroep. In de schorsingsprocedure gelden kortere termijnen (zie punt II.8, A).

Voor bepaalde arresten die mediabelangstelling genieten, en behoudens bepaalde uitzonderingen (zoals indien de zaak betrekking heeft op het openbaar ambt) publiceert de Raad van State een persbericht ("newsflash") op de website. Het betreft een zeer beknopte samenvatting van het arrest, met een hyperlink naar het arrest zelf, dat kan worden geraadpleegd van zodra de partijen in de zaak het arrest hebben ontvangen.

4. Wie zijn de partijen bij het geschil? Wie kan een beroep bij de Raad van State instellen?

A. De verzoekende partij, de verwerende partij en de verzoekende partij tot tussenkomst

20. Bij een procedure voor de Raad van State zijn meerdere partijen betrokken.

Diegene die een beroep indient voor de Raad van State wordt de verzoekende partij genoemd.

De verwerende partij is diegene van wie de bestreden beslissing uitgaat. In beginsel is dat een administratieve overheid. Zij dient door de verzoekende partij in het verzoekschrift te worden aangeduid. Een vergissing in de aanduiding van de verwerende partij leidt niet tot onontvankelijkheid van het beroep.

Ook wie belang heeft bij de oplossing van de zaak kan in de zaak tussenkomen. Een tussenkomende partij kan zowel tussenkomen ter ondersteuning van de verwerende partij als ter ondersteuning van de verzoekende partij. In het laatste geval mag zij geen eigen middelen opwerpen.

B. Verschijning in persoon of vertegenwoordiging door een advocaat

21. In het kader van de annulatie- en schorsingsprocedure mogen de partijen zich voor de Raad van State laten vertegenwoordigen door een advocaat maar zijn ze hiertoe niet verplicht. Zij kunnen zichzelf verdedigen en persoonlijk op de terechtzitting verschijnen. Als het gaat om een rechtspersoon, moet deze vertegenwoordigd zijn door een hiertoe geldig gevolmachtigde persoon.

Net zoals een verzoekende partij ervoor kan kiezen om persoonlijk in rechte te verschijnen, kan een bestuur dat zich niet wenst te laten vertegenwoordigen door een advocaat zich laten vertegenwoordigen door een hiertoe gemachtigde ambtenaar.

Aangezien er, zoals benadrukt in de inleiding, in het kader van de procedures heel wat vormelijke en inhoudelijke vereisten gelden, is het vaak raadzaam om een beroep te doen op een advocaat.

Een cassatieberoep kan echter niet worden ingesteld zonder de bijstand van een advocaat (art. 19, vijfde lid, RvS-wet).

Indien een beroep wordt gedaan op een advocaat, dient deze te beantwoorden aan de voorwaarden bepaald in artikel 19, vierde lid, RvS-wet. Krachtens deze bepaling mogen de partijen zich laten vertegenwoordigen of bijstaan door advocaten die ingeschreven zijn op de tabel van de Orde der advocaten of op de lijst van de stagiairs alsook, volgens de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, door de onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie die gerechtigd zijn om het beroep van advocaat uit te oefenen.

5. *Hoe een beroep instellen? Keuze tussen de elektronische en "papieren" procedure*

A. Voorkeur voor de elektronische procedure

22. Het beroep wordt bij voorkeur ingesteld volgens de elektronische procedure overeenkomstig artikel 85*bis* APR. Dit geldt eveneens voor de overige processtukken die door de verwerende en de verzoekende partij tot tussenkomst worden ingediend. Alle partijen hebben er belang bij om te kiezen voor de e-procedure, onder meer omdat zij op die manier sneller kennis kunnen nemen van alle mededelingen met betrekking tot de zaak. Zoals hierna zal blijken, wordt het beroep op de elektronische procedure in bepaalde gevallen verplicht gesteld.

Als gekozen wordt voor de elektronische procedure dienen ook de daarop volgende procedurestukken steeds op dezelfde wijze te worden ingediend (art. 85*bis*, § 4, APR).

B. "Papieren" procedure

23. Het verzoekschrift kan ook per aangetekend schrijven verzonden worden naar de griffie van de Raad van State, Wetenschapsstraat 33 te 1040 Brussel (art. 84, § 1, APR).

C. Uitzonderingen

- Vraag van de auditeur

24. De auditeur kan steeds vragen om stukken per aangetekend schrijven te bezorgen, zelfs wanneer gebruik wordt gemaakt van de elektronische procesvoering.

- Bijzondere regeling voor stukken die niet gemakkelijk in een elektronische format converteerbaar zijn en vertrouwelijke stukken

25. Indien beroep wordt gedaan op de elektronische procedure, kunnen overtuigingsstukken bij het verzoekschrift die niet gemakkelijk in een elektronisch formaat converteerbaar zijn, nog steeds per aangetekende brief worden verstuurd naar de griffie van de Raad van State binnen drie werkdagen na de neerlegging van het verzoekschrift (art.85*bis*, § 7, tweede lid, APR). Ook voor de andere partijen geldt dat stukken die niet gemakkelijk in een elektronische format converteerbaar zijn per aangetekende brief aan de Raad van State kunnen worden verzonden (art. 85*bis*, § 11, APR).

Ook voor stukken waarvoor de vertrouwelijke behandeling wordt gevraagd, bestaat de mogelijkheid ze naar de griffie te versturen in een niet elektronisch formaat (art. 85*bis*, § 12, APR).

- Bijzondere regeling bij schorsingsprocedures

26. Voor iedere partij die betrokken is bij een schorsingsprocedure, hetzij als verzoekende partij, hetzij als tussenkomende partij, en die zich daarbij laat bijstaan of vertegenwoordigen door een advocaat, geldt vanaf 1 januari 2025 de verplichting om de procedurestukken elektronisch in te dienen (art. 17, § 1, RvS-wet; art. 3 PRK).

Deze verplichting geldt ook voor partijen die een overheid zijn als bedoeld in artikel 14, § 1, RvS-wet, zelfs in het geval zij ervoor opteren geen beroep te doen op een advocaat.

Deze verplichting is ingegeven door de bijzonder korte termijn waarover het auditoraat en de Raad beschikken om over deze vorderingen uitspraak te doen. Het zal ertoe bijdragen dat de neerlegging van een stuk en elke kennisgeving onmiddellijk raadpleegbaar worden en dat de uitwisseling ervan tussen partijen, net als met de griffie, de Raad en het auditoraat wordt vergemakkelijkt, zodat de tijd die gepaard gaat met de tussenkomst van de postdiensten sterk gereduceerd kan worden.

Ook partijen voor wie geen verplichting geldt, zoals de verzoekende partijen of de verzoekende partijen tot tussenkomst die niet door een advocaat worden bijgestaan of vertegenwoordigd en die geen overheid zijn als bedoeld in artikel 14, § 1, RvS-wet, hebben er alle belang bij om te kiezen voor de e-procedure, omdat zij op die manier sneller kennis kunnen nemen van alle mededelingen met betrekking tot hun zaak.

6. Woonplaatskeuze en andere informatie met betrekking tot de verzoekende partij

A. Verplichting om woonplaats te kiezen in België

27. Het verzoekschrift moet onder meer een uitdrukkelijk gekozen woonplaats vermelden, dit is een adres dat verplicht in België is gesitueerd en dat zal worden gebruikt voor alle briefwisseling over het beroep (art. 84, § 2 APR; art. 2 PRK; zie ook FAQ nr. 10). Met uitzondering van de Belgische administratieve overheden, moet elke partij in een procedure in haar eerste processtuk woonplaats kiezen in België.

Alle kennisgevingen, mededelingen en opmerkingen door de griffie worden rechtsgeldig op de gekozen woonplaats gedaan.

Concreet betekent dit dat men in het eerste processtuk dat naar de Raad van State wordt gestuurd, een correspondentieadres in België moet vermelden, met de toevoeging dat dit de gekozen woonplaats is. De Raad van State zal dan elke brief of kennisgeving tijdens de procedure naar dit adres sturen.

Woonplaats kan worden gekozen:

- in het kantoor van zijn advocaat (bijvoorbeeld: “XXX met als raadsman de heer YYY wiens kantoor gevestigd is te [adres van het kantoor in België] bij wie de verzoekende partij woonplaats kiest in het kader van de procedure”);
- op de eigen woonplaats (XXX heeft woonplaats gekozen op [adres in België]);
- of op de woonplaats van een derde (XXX, die woonplaats heeft gekozen bij YYY [adres in België]).

Dit hoeft slechts éénmaal uitdrukkelijk te worden vermeld. Die woonplaatskeuze geldt dan voor alle daaropvolgende processtukken.

B. Bijzonderheden van de elektronische procedure

28. Bij gebruik van de elektronische procedure, worden de kennisgevingen door de griffie op het elektronisch platform toegestuurd. Er moet echter nog steeds een woonplaats worden gekozen in België zodat de griffie briefwisseling kan verzenden als het elektronisch platform een langdurige storing heeft.

C. Wijziging van woonplaatskeuze hangende het geding

29. Als men verhuist of als er bijvoorbeeld voor gekozen wordt om zich door een (andere) advocaat te laten vertegenwoordigen, moet de Raad van State op de hoogte worden gebracht van deze wijziging en voor elk van de betrokken dossiers het nieuwe correspondentieadres worden meegedeeld. Dit nieuwe correspondentieadres moet zich ook verplicht in België bevinden.

De advocaat die niet langer zijn cliënt vertegenwoordigt, moet de Raad van State zo spoedig mogelijk op de hoogte brengen van deze wijziging. Het is ook zijn verantwoordelijkheid om een nieuw correspondentieadres voor zijn vroegere cliënt aan de Raad van State mee te delen.

D. Aanbeveling om bepaalde bijkomende informatie in de stukken te verstrekken

30. Hoewel dit in de annulatieprocedure niet verplicht is (zie voor kort geding punt III.2 en III.4), verdient het aanbeveling om in de stukken naast een correspondentieadres in België ook bijkomende informatie te verstrekken zoals een e-mailadres en een telefoonnummer.

7. Hoeveel tijd heeft men om een verzoekschrift in te dienen bij de Raad van State?

31. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bij de Raad van State hangt af van de ingeleide procedure en wordt voor de meeste gevallen geregeld in artikel 4 van de algemene procedureregeling.

Zo moet een beroep tot nietigverklaring op grond van artikel 14 RvS-wet worden ingesteld binnen een termijn van zestig dagen na de bekendmaking, betekening of kennisname van de beslissing (art. 4, § 1, derde lid, APR). Andere procedures kunnen aanleiding geven tot verschillende termijnen.

Wanneer de termijn voor het annulatieberoep start, is afhankelijk van de vraag of de beslissing waartegen men in beroep komt werd bekendgemaakt of betekend. Als ze noch bekendgemaakt noch betekend diende te worden, gaat de termijn in met de dag waarop de verzoekende partij er kennis heeft van gehad (art. 4, § 1, derde lid, APR). De termijn waarover de overige partijen beschikken om hun procedurestukken in te dienen gaat in daags na ontvangst van het schrijven van de griffie.

Is de laatste dag van de termijn een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag (art. 88 APR).

In bepaalde gevallen kan de termijn ook worden verlengd (zie bijvoorbeeld art. 89 APR), gestuit of geschorst (zie bijvoorbeeld art. 19, vierde lid, RvS-wet – zie ook punt I).

De termijn om een beroep in te dienen bij de Raad van State is heel belangrijk. Het niet in acht nemen van de termijn leidt immers tot de niet-ontvankelijkheid van het verzoekschrift. Ook aan de niet-naleving van andere termijnen zijn sancties verbonden zodat er steeds over gewaakt moet worden dat de termijnen strikt worden nageleefd. De griffie brengt in haar berichten de in de verschillende fasen van de procedure na te leven termijnen, systematisch in herinnering.

8. Bijzonderheden van de vorderingen tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen en van de vorderingen tot schadevergoeding tot herstel

A. Vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen (art. 17 RvS-wet)

31/1. Indien de zaak spoedeisend is, kunnen de schorsing of het bevelen van voorlopige maatregelen worden gevraagd. Dat kan in beginsel op elk moment in de procedure en dus zowel vóór, gelijktijdig met als na het annulatieberoep.

Onder bepaalde voorwaarden kunnen met betrekking tot eenzelfde zaak zelfs meerdere vorderingen tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen worden ingediend.

In hoogdringende gevallen kunnen de schorsing of het bevelen van voorlopige maatregelen "bij uiterst dringende noodzakelijkheid" worden gevraagd. In dat geval dient het opschrift van de vordering te vermelden dat de zaak bij uiterst dringende noodzakelijkheid, en derhalve binnen een termijn van vijftien dagen of minder, behandeld dient te worden. Buiten de normale werkuren wordt de opvolging van dergelijke dringende verzoekschriften verzekerd door de wachtdienst van de Raad van State.

Om op maat van de concrete spoedeisendheid van een zaak de procedure aan te sturen, stelt de Raad van State een procedurekalender vast (art. 5 en 9 PRK). Deze wordt vastgesteld bij beschikking, genomen binnen de 7 werkdagen te rekenen vanaf de ontvangst van de betaling van de rolrechten en onverwijld meegedeeld aan partijen samen met het verzoekschrift. In geval van uiterst dringende noodzakelijkheid, wordt de procedurekalender onverwijld vastgesteld zonder dat de betaling van de rolrechten moet worden afgewacht (art. 8, § 2, en 9, § 1, PRK). De procedurekalender bepaalt onder meer de uiterste datum waarop de verwerende partij het administratief dossier moet indienen, de termijnen en modaliteiten voor het indienen van de nota met opmerkingen en, eventueel, het verzoekschrift tot tussenkomst en de datum van de terechtzitting.

De in de procedurekalender bepaalde termijnen zijn vervaltermijnen. Laattijdig neergelegde processtukken worden uit de debatten geweerd.

31/2. Indien de auditeur een schriftelijk verslag opstelt, wordt dat, in beginsel, ten laatste vijf werkdagen vóór de terechtzitting aan partijen meegedeeld.

De terechtzitting wordt gehouden binnen zestig dagen na de vaststelling van de procedurekalender. Deze termijn kan in voorkomend geval worden verlengd tijdens het zomerverlof (art. 17, § 4, achtste en negende lid, RvS-wet). Binnen tien werkdagen na de terechtzitting wordt het arrest uitgesproken.

In geval van uiterst dringende noodzakelijkheid brengt de auditeur enkel een mondeling advies uit ter terechtzitting, die wordt gehouden binnen de vijftien dagen te rekenen vanaf de indiening van het verzoekschrift. Binnen vijf werkdagen na de terechtzitting wordt het arrest uitgesproken. (art. 17, § 5, RvS-wet).

Voor de vorderingen tot schorsing bedoeld in de wet van 17 juni 2013 'betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies' kan de terechtzitting ook plaatsvinden buiten de voormelde termijn van vijftien dagen (art. 17, § 6, RvS-wet).

B. De schadevergoeding tot herstel (art. 11*bis* RvS-wet)

31/3. Wie de nietigverklaring vraagt van een akte, reglement, of een stilzwijgende afwijzende beslissing, kan vragen dat hem een schadevergoeding zou worden toegekend, tot herstel van het nadeel dat hij heeft geleden door de eerder vastgestelde onwettigheid van die akte, dat reglement of die stilzwijgende afwijzende beslissing.

De schadevergoeding kan worden gevraagd in het verzoekschrift tot nietigverklaring, in de loop van de procedure, of uiterlijk zestig dagen na de kennisgeving van het arrest waarin de onwettigheid wordt vastgesteld.

De procedureregels verschillen enigszins naargelang het tijdstip waarop het verzoek wordt ingediend (zie daarvoor art. 25/1, 25/2 en 25/3 APR).

Indien mogelijk beslist de Raad van State in het arrest waarin de onwettigheid wordt vastgesteld ook over de schadevergoeding. Als dit nog niet mogelijk is, beslist hij binnen twaalf maanden na de kennisgeving van dat arrest. Hij houdt daarbij rekening met alle omstandigheden van openbaar en particulier belang.

Na een verzoek tot schadevergoeding kan de indiener geen burgerlijke aansprakelijkheidsvordering meer instellen bij de gewone rechter betreffende hetzelfde nadeel. Wie reeds een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering heeft ingesteld bij de gewone rechter, kan geen schadevergoeding meer vragen aan de Raad van State.

III. Hoe worden de processtukken opgemaakt? Enkele algemene principes

1. *Wat zijn de belangrijkste processtukken van de partijen?*

A. Beroep tot nietigverklaring

32. De belangrijkste processtukken in het kader van een beroep tot nietigverklaring zijn het verzoekschrift, de memorie van antwoord, in voorkomend geval het verzoekschrift tot tussenkomst, de memorie van wederantwoord of toelichtende memorie, het verzoek tot voortzetting en de laatste memories die worden ingediend na het auditoraatsverslag.

B. Kort geding

33. In het kader van een schorsingsprocedure voor de Raad van State vormen het verzoekschrift, de nota met opmerkingen en, in voorkomend geval, het verzoekschrift tot tussenkomst, de belangrijkste procedurestukken.

C. Cassatieberoep

34. In het kader van een cassatieberoep bestaan de belangrijkste procedurestukken uit het verzoekschrift, de memorie van antwoord, de samenvattende memorie en het verzoek tot voortzetting.

2. *Wat moet een verzoekschrift bevatten? (art. 2 en 3 APR; art. 4 PRK; art. 3 PRC)*

A. Een opschrift

35. Het verzoekschrift bevat, al naargelang, het opschrift ‘verzoekschrift tot nietigverklaring’, ‘vordering tot schorsing (bij uiterst dringende noodzakelijkheid)’,‘vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen (bij uiterst dringende noodzakelijkheid)’ of ‘cassatieberoep’.

B. Voorwerp

36. Het verzoekschrift bevat het voorwerp van de vordering, dit is de beslissing waarvan de verzoekende partij de Raad van State vraagt om deze nietig te verklaren of de tenuitvoerlegging ervan te schorsen.

C. Telefoonnummer of e-mailadres in de schorsingsprocedure

36/1. In de schorsingsprocedure is vereist dat het verzoekschrift een telefoonnummer of een e-mailadres bevat dat de Raad van State toelaat de betrokkene snel te contacteren. Dit is in het bijzonder van belang voor personen die niet worden vertegenwoordigd door een advocaat. De praktijk toont immers aan dat het soms

zeer moeilijk is deze personen te bereiken, bijvoorbeeld om verduidelijkingen te vragen of de zitting vast te stellen, terwijl zij de Raad van State net hebben willen vatten bij spoedeisendheid of bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

D. Een uiteenzetting van de feiten: wat wordt hiermee bedoeld en hoe moet de uiteenzetting er uit zien?

37. Het verzoekschrift moet een uiteenzetting van de feiten bevatten. Doel van deze uiteenzetting is de Raad van State en de verwerende partij in staat te stellen te weten op welke feitelijke gebeurtenissen de betwisting teruggaat, in het bijzonder met betrekking tot de aanname van de bestreden beslissing. Enkel de feitelijke gegevens die van belang zijn voor de oplossing van de zaak, en die in verband staan met de ingeroepen middelen, komen dus in aanmerking.

Bij voorkeur wordt de uiteenzetting van de feiten opgenomen in een afzonderlijk onderdeel van het verzoekschrift en wordt telkens verwezen naar de relevante stavingsstukken. Het feitenrelaas moet duidelijk zijn en in het algemeen opgebouwd volgens een zekere chronologische volgorde. Het moet zo objectief mogelijk zijn: het is niet de bedoeling dat in het feitenrelaas reeds de argumenten en de beoordeling van de verzoekende partij aan bod komen.

E. Ten minste één middel: hoe een middel formuleren en de verdere uiteenzetting ervan samenvatten?

38. Het verzoekschrift tot nietigverklaring en/of tot schorsing dient ten minste één ontvankelijk middel te bevatten. De uiteenzetting van het middel is het belangrijkste onderdeel van het verzoekschrift. Het ontbreken van enig ontvankelijk middel in het verzoekschrift heeft de onontvankelijkheid van het beroep tot gevolg.

Het middel bestaat uit de vermelding van de rechtsregel waarvan de schending door de bestreden akte aangevoerd wordt én van de wijze waarop die rechtsregel concreet overtreden zou zijn (art. 2, § 1, tweede lid, APR). De inhoud van het middel omvat dus twee aspecten.

Het middel moet bovendien duidelijk en nauwkeurig zijn. Behalve indien het wordt vergezeld van een toelichting en een samenvatting van de grief of grieven (zie *infra*, nrs 39 en 40), moet het middel beknopt worden geformuleerd.

Voor de formulering van het middel kan een formele manier (schending van …, doordat,…, terwijl, …) worden gehanteerd, maar een middel kan ook worden geformuleerd in een aantal zinnen doorlopende tekst.

De uiteenzetting van het (of de) middel(en) vormt een afzonderlijk onderdeel van dit procedurestuk ("Enig middel" of "Middelen" – zie *infra* voor voorbeelden).

De volgorde van de middelen in het verzoekschrift speelt in beginsel geen rol. Indien de verzoeker evenwel wenst aan te dringen op een bepaalde volgorde van behandeling van de middelen, is het zinvol om dit te verduidelijken en de redactie van het verzoekschrift daarop af te stemmen.

39. Het is mogelijk dat een middel een verdere toelichting vraagt.

In dat geval volgt na de eigenlijke uiteenzetting van het middel een ondertitel "toelichting" waaronder de verzoeker meer in detail en concreter ingaat op de argumenten die volgens hem het middel ondersteunen.

40. Als voor een middel een verdere toelichting nodig is, moet het verzoekschrift ook een samenvatting van de aangevoerde grief of grieven bevatten.

Die samenvatting moet volledig zijn. Beide aspecten van het middel moeten in deze samenvatting aan bod komen en alle grieven die ter ondersteuning van het middel zijn ontwikkeld moeten er kunnen worden in terug gevonden.

De formulering van meerdere middelen waarvoor een verdere toelichting nodig is, geeft aanleiding tot evenveel samenvattingen ervan in het verzoekschrift.

Deze samenvattingen worden bij voorkeur opgenomen in een aparte kader per middel zodat ze gemakkelijk zichtbaar zijn in het verzoekschrift. In die kader kan dan het middel, zoals het op beknopte wijze was aangevoerd, worden hernomen, gevolgd door de samenvatting van de grief of grieven.

Deze samenvattingen zijn belangrijk omdat artikel 2, § 1, vierde lid, APR en artikel 4, § 1, PRK toelaten dat ze ongewijzigd worden overgenomen in het verslag van de auditeur en in het arrest.

Een voorbeeld:

> *Uiteenzetting van het middel*
>
> *Het eerste middel wordt genomen uit de schending* van de artikelen … van de wet, van het decreet, van het besluit van…
>
> *Doordat, … (zeer beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*
>
> *En doordat*, …
>
> *En doordat,* …
>
> *Terwijl … (zeer beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast)*
>
> *Samenvatting van de grief of grieven*
>
> …

40/1. In kort geding of indien voorlopige maatregelen worden gevraagd, dient minstens één ernstig middel te worden aangevoerd waarvan het onderzoek zich leent tot een versnelde behandeling en waarmee de nietigverklaring van de bestreden akte of het bestreden reglement *prima facie* verantwoord kan worden. In voorkomend geval zal in het verzoekschrift een onderscheid worden gemaakt tussen dergelijke middelen en middelen die alleen in het kader van de procedure ten gronde kunnen worden onderzocht. Hoe dan ook moeten zij worden geformuleerd op de hierboven aangegeven wijze (zie hierboven, nrs. 38 tot en met 40).

Indien blijkt dat in de vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen de middelen (of de spoedeisendheid) niet zijn uiteengezet, kan de Raad van State bij een beschikking beslissen het verzoekschrift niet op de rol in te schrijven (art. 17, § 7, RvS-wet).

41. De cassatieprocedure is bijzonder in die zin dat de cassatiemiddelen, nog vooraleer de eigenlijke procedure in cassatie wordt aangevat, onderworpen worden aan een procedure van toelating (de filter). Enkel die cassatieberoepen waarvan de middelen een schending van de wet of een substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste aanvoeren, zullen in aanmerking komen voor toelating (art. 20, § 2, derde lid, RvS-wet).

F. In kort geding, een uiteenzetting van de spoedeisendheid en, in voorkomend geval, van de uiterst dringende noodzakelijkheid of de gevraagde voorlopige maatregelen

41/1. In de vordering tot schorsing (bij uiterst dringende noodzakelijkheid) of tot het bevelen van voorlopige maatregelen (bij uiterst dringende noodzakelijkheid) moet deze uiteenzetting worden aangevuld met een uiteenzetting van die feiten en de elementen die volgens de verzoekende partij in schorsing de spoedeisendheid of de uiterst dringende noodzakelijkheid van het bevelen van de gevraagde schorsing of voorlopige maatregelen rechtvaardigen (art. 4 en 8 PRK).

Het is raadzaam deze uiteenzetting(en) op te nemen in een afzonderlijk onderdeel van het verzoekschrift. De Raad van State kan bij beschikking beslissen om een verzoekschrift dat helemaal geen uiteenzetting van de spoedeisendheid bevat, niet op de rol in te schrijven (art. 17, § 7, RvS-wet)

Concreet staat het aan de verzoekende partij om uiteen te zetten op welke wijze de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing van aard is om haar een rechtstreeks nadeel te berokkenen (materieel, moreel, …) dat voldoende ernstig is om de afwikkeling van de procedure ten gronde niet te kunnen afwachten. Aangezien volgens deze procedure het arrest moet worden uitgesproken binnen een termijn van ongeveer twee en een halve maand te rekenen vanaf de indiening van de vordering, moet de verzoekende partij concreet verantwoorden waarom een uitspraak binnen deze korte termijn zich opdringt.

Aangezien in geval van uiterst dringende noodzakelijkheid het arrest moet worden uitgesproken binnen een termijn van 15 dagen te rekenen vanaf het vatten van de Raad van State, moet de verzoekende partij deze hoogdringendheid concreet verantwoorden en in het bijzonder, aantonen dat de gewone schorsingsprocedure het gevreesde nadeel niet zal kunnen voorkomen. Bovendien zal de verzoekende partij in dit geval moeten aantonen dat zij voldoende diligent is opgetreden.

De vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen beschrijft tot slot de gevraagde voorlopige maatregelen en zet de feiten uiteen waarin wordt aangetoond dat deze maatregelen noodzakelijk zijn om de belangen van de verzoeker te vrijwaren (art. 4, § 2, PRK). De hierboven geformuleerde preciseringen met betrekking tot de spoedeisendheid en, in voorkomend geval, de hoogdringendheid, gelden hier evenzeer.

G. De vermeldingen van de vordering tot schadevergoeding tot herstel (art. 25/2 APR)

41/2. Het verzoek tot schadevergoeding tot herstel kan worden geformuleerd in dezelfde akte als het beroep tot nietigverklaring (zie hierover punt II.8, B). Het opschrift van het verzoekschrift bevat in dat geval de vermelding “verzoekschrift tot nietigverklaring en verzoek tot schadevergoeding tot herstel”.

Wanneer het verzoek tot schadevergoeding tot herstel wordt geformuleerd in een van het verzoekschrift tot nietigverklaring afzonderlijke akte, wordt deze akte gedateerd en ondertekend door de verzoeker of zijn advocaat en bevat die het opschrift “verzoek tot schadevergoeding tot herstel”, evenals het kenmerk van het beroep tot nietigverklaring of van het desbetreffende arrest.

In beide gevallen bevat het verzoekschrift tot schadevergoeding tot herstel het bedrag van de gevraagde vergoeding en een uiteenzetting die aantoont welk nadeel geleden wordt door - dit is “in causaal verband met” - de onwettigheid van de bestreden akte. De stukken die het verzoek staven worden gevoegd bij het verzoekschrift, samen met een inventaris. Ze zijn alle overeenkomstig die inventaris genummerd.

H. De bijlagen (waaronder het bestreden besluit)

42. Een kopie van de bestreden beslissing moet bij het verzoekschrift worden gevoegd, als de verzoekende partij daarover beschikt.

Als de verzoekende partij een rechtspersoon is, moet er ook een kopie worden bijgevoegd van de gepubliceerde statuten en van de gecoördineerde geldende statuten. Als het verzoekschrift van een rechtspersoon niet door een advocaat wordt ingediend, moet ook de beslissing van het bevoegde orgaan van de rechtspersoon om het beroep in te dienen worden voorgelegd, evenals een kopie van de aanstelling van dat orgaan (art. 3 APR).

42/1. Zowel deze verplichte als alle andere bij het verzoekschrift gevoegde stukken moeten behoorlijk worden genummerd en in dezelfde volgorde opgenomen in een bij het verzoekschrift gevoegde inventaris (art. 86 APR; art. 2 PRK), Elk stuk draagt dus op het stuk zelf het nummer dat met dat van de inventaris overeenkomt.

In de elektronische procedure worden alle stukken afzonderlijk opgeladen en het elektronisch bestand wordt genummerd overeenkomstig de nummering in de inventaris en zo mogelijk voorzien van de titel van het desbetreffende document. Het wordt sterk aanbevolen de stukken elektronisch op te laden in bewerkbaar pdf-formaat.

Stukken die niet gemakkelijk converteerbaar zijn in een van de formaten vermeld op het elektronisch platform van de Raad van State, zoals zeer omvangrijke stukken of plannen in de materie van de ruimtelijke ordening, worden bij ter post aangetekende brief verstuurd binnen drie werkdagen na de neerlegging van het verzoekschrift (art. 85*bis*, § 7, APR; art. 2 PRK). De auditeur kan de verzoekende partij steeds verzoeken om een niet-elektronische versie van de stukken.

In de “papieren” procedure moeten er tot slot naast het origineel verzoekschrift drie eensluidend verklaarde afschriften worden bezorgd, te vermeerderen met een afschrift voor iedere andere bij de zaak betrokken partij (art. 85 APR; zie ook FAQ nr. 12). In de schorsingsprocedure moeten zes eensluidend verklaarde afschriften worden bijgevoegd (art. 2, tweede lid, PRK). Van de bij het verzoekschrift gevoegde stukken moeten daarentegen geen afschriften worden toegevoegd. Er hoeven evenmin afschriften te worden toegevoegd in het kader van de elektronische procedure (art. 85*bis*, § 11, APR).

Wanneer de verplichte stukken ontbreken, worden het annulatieberoep of de vordering tot schorsing niet op de rol ingeschreven (art. 3*bis* APR), tenzij de schorsing wordt gevraagd bij uiterst dringende noodzakelijkheid. In dat laatste geval dienen de stukken wel op het eerste verzoek te worden bijgebracht.

42/2. Indien wordt gevraagd een stuk niet ter kennis te brengen van de overige partijen, moet dat stuk afzonderlijk worden neergelegd. De motieven van het verzoek om vertrouwelijkheid moeten uitdrukkelijk in het verzoekschrift worden uiteengezet en de inventaris dient melding te maken van de gevraagde vertrouwelijke behandeling van het betreffende stuk (art. 87, § 2, APR). In elk geval zal de Raad van State zich in geval van betwisting bij arrest uitspreken over het al dan niet lichten van de vertrouwelijkheid.

3. Wat moet een memorie van antwoord of een nota met opmerkingen bevatten en waaruit bestaat het administratief dossier (art. 6 APR; art. 5 PRK; art. 13 PRC) ?

43. In de annulatieprocedure en de cassatieprocedure zal de verwerende partij van de griffie een termijn krijgen om een memorie van antwoord in te dienen.

In kort geding krijgt de verwerende partij een korte termijn om een “nota met opmerkingen” in te dienen.

De memorie van antwoord of nota met opmerkingen biedt de verwerende partij de mogelijkheid om de feiten te weerleggen, de bevoegdheid van de Raad van State om kennis te nemen van het beroep te ontkrachten of de ontvankelijkheid van het verzoekschrift te betwisten (laattijdig verzoekschrift, niet voor beroep vatbare handeling, gemis of verlies van belang, …).

Deze procedurestukken zijn ook de plaats om te antwoorden op de in het verzoekschrift geformuleerde middelen, evenals om in het kader van het kort geding de spoedeisendheid of uiterst dringende noodzakelijkheid te betwisten.

Betwistingen omtrent de bevoegdheid van de Raad van State of de ontvankelijkheid van het beroep of de vordering worden geformuleerd bij wijze van declinatoire exceptie of exceptie van onontvankelijkheid en gaan de betwisting van de gegrondheid of de ernst van de middelen vooraf.

Indien voor het antwoord op de middelen een verdere uiteenzetting nodig is, bevat de memorie van antwoord (art. 6, § 2, tweede lid, APR) of de nota (art. 7 PRK) een samenvatting van de argumenten van de verwerende partij.

In de schorsingsprocedure kan de verwerende partij in de nota vragen om een belangenafweging (art. 17, § 2, RvS-wet).

De memorie van antwoord of nota die laattijdig door de verwerende partij wordt ingediend, wordt uit het debat geweerd (art. 17, § 4, zesde lid, en art. 21, zesde lid, RvS-wet).

44. In de annulatieprocedure is dit ook het moment waarop de verwerende partij zal worden gevraagd het administratief dossier in te dienen. In kort geding bepaalt de procedurekalender de uiterste datum van indiening van het volledig administratief dossier (art. 5, § 1, PRK). De volledigheid van het administratief dossier is bijzonder belangrijk voor een correct verloop van de procedure in kort geding waarbij alle termijnen worden verkort.

De neerlegging van het administratief dossier in de annulatieprocedure is voor de verwerende partij een verplichting, zelfs indien de verwerende partij ervoor opteert om geen memorie van antwoord in te dienen. De neerlegging van het administratief dossier moet de Raad van State toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen. Dit verplicht toe te zenden administratief dossier betreft het volledige dossier dat bestond op het ogenblik dat de bestreden beslissing werd genomen. Daarmee is bedoeld alle stukken die tijdens de administratieve voorbereiding van de bestreden beslissing zijn bijeengebracht, met inbegrip van alle stukken die volgens de wetten en verordeningen met het oog op het nemen van die beslissing moesten worden opgesteld. Indien de verwerende partij niet in het bezit is van dit dossier, deelt zij dit onverwijld mee aan de Raad van State (art. 21, vierde lid, RvS-wet).

De stukken van het administratief dossier worden behoorlijk genummerd en in dezelfde volgorde opgenomen in een bijgevoegde inventaris.

In de elektronische procedure worden alle stukken afzonderlijk opgeladen en voorzien van een nummer overeenkomstig de inventaris en een titel van het desbetreffende document. Bij voorkeur worden de stukken elektronisch opgeladen in bewerkbaar pdf-formaat.

Stukken die niet gemakkelijk converteerbaar zijn in een van de formaten vermeld op het elektronisch platform van de Raad van State, zoals zeer omvangrijke stukken of plannen in de materie van de ruimtelijke ordening, worden bij ter post aangetekende brief verstuurd (art. 85*bis*, § 11, APR).

De verwerende partij die gebruik maakt van de elektronische procedure, bezorgt een niet-elektronische versie van het administratief dossier of van bepaalde stukken ervan wanneer de auditeur haar daartoe verzoekt (art. 12 APR; art. 2 PRK).

Wanneer eenzelfde besluit met meerdere annulatieberoepen of vorderingen tot schorsing wordt bestreden, kan de verwerende partij volstaan met de neerlegging van het administratief dossier in een van de aanhangig gemaakte zaken.

In de “papieren” annulatieprocedure moeten er tot slot naast het origineel drie eensluidend verklaarde afschriften van de memorie worden bezorgd, te vermeerderen met een afschrift voor iedere andere bij de zaak betrokken partij (art. 85 APR; zie ook FAQ nr. 12). Van de stukken van het administratief dossier moeten daarentegen geen afschriften worden toegevoegd. Er hoeven evenmin afschriften te worden toegevoegd in het kader van de elektronische procedure (art. 85*bis*, § 11, APR).

Wanneer de verwerende partij het administratief dossier niet of niet binnen de gestelde termijn neerlegt, worden de door de verzoekende partij aangehaalde feiten als bewezen geacht, tenzij deze kennelijk onjuist zijn (art. 21, derde lid, RvS-wet; art. 17, § 4, vijfde lid, RvS-wet).

44/1. Indien wordt gevraagd een stuk niet ter kennis te brengen van de overige partijen, moet dat stuk afzonderlijk worden neergelegd. De motieven van het verzoek om vertrouwelijkheid moeten uitdrukkelijk in de memorie van antwoord of de nota met opmerkingen worden uiteengezet en de inventaris dient melding te maken van de gevraagde vertrouwelijke behandeling van het betreffende stuk (art. 87, § 2, APR). In elk geval zal de Raad van State zich in geval van betwisting bij arrest uitspreken over het al dan niet lichten van de vertrouwelijkheid. Een niet vertrouwelijke versie van de stukken kan steeds worden gevraagd. De vertrouwelijke behandeling waar zij om vraagt, ontslaat de verwerende partij in geen geval van de verplichting om het volledige administratief dossier neer te leggen.

Wat overheidsopdrachten en concessies betreft, moet ook nog worden verwezen naar de bijzondere regeling vervat in artikel 26 van de wet van 17 juni 2013 ‘betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen, diensten en concessies’.

4. Wat moet een verzoekschrift tot tussenkomst bevatten (art. 52 APR; art. 6 PRK) ?

45. Een verzoekschrift tot tussenkomst bevat het opschrift ‘verzoekschrift tot tussenkomst’.

Het vermeldt de zaak waarin wordt verzocht tot tussenkomst en het rolnummer van die zaak, als dat gekend is. In kort geding vermeldt het verzoekschrift bovendien een telefoonnummer waarop of andere contactgegevens waarmee deze partij snel te bereiken is.

Het verzoekschrift tot tussenkomst bevat ook een uiteenzetting van het belang dat de verzoeker tot tussenkomst heeft bij de beslechting van de zaak. Het is mogelijk tussen te komen zowel ter ondersteuning van de argumenten van de verwerende partij als ter ondersteuning van het verzoekschrift.

Afhankelijk van het geval kan de tussenkomende partij antwoorden op de middelen van het verzoekschrift of deze bijkomend beargumenteren. Een partij die tussenkomt ter ondersteuning van het verzoekschrift, mag wel geen andere middelen formuleren dan deze geformuleerd in het verzoekschrift (art. 21*bis*, tweede lid, RvS-wet).

Net als de verzoekende en de verwerende partijen, zal ook de tussenkomende partij haar argumenten moeten samenvatten, als die een zekere toelichting vergen.

In de schorsingsprocedure kan de verzoekende partij tot tussenkomst vragen om een belangenafweging (art. 17, § 2, RvS-wet).

De regels met betrekking tot de bijlagen bij een verzoekschrift tot tussenkomst zijn dezelfde als de regels voor de bijlagen bij het inleidend verzoekschrift.

5. *De andere processtukken in de annulatieprocedure*

A. Memorie van wederantwoord of toelichtende memorie (art. 7-8 APR)

46. De griffie bezorgt een afschrift van de memorie van antwoord van de verwerende partij aan de verzoekende partij en brengt haar ook op de hoogte van de neerlegging van het administratief dossier ter griffie. De griffie geeft de verzoekende partij bij die gelegenheid een termijn om een memorie van wederantwoord in te dienen.

Wanneer de verwerende partij heeft verzuimd (binnen de gestelde termijn) een memorie van antwoord in te dienen, wordt de memorie van wederantwoord vervangen door een toelichtende memorie.

In de memorie van wederantwoord of toelichtende memorie antwoordt de verzoekende partij op de inhoud van de memorie van antwoord of, bij het ontbreken daarvan, zet zij haar standpunt nader uiteen.

Ook wordt van de verzoekende partij verwacht dat zij haar argumenten samenvat, wanneer die een verdere uiteenzetting vragen.

Het is van groot belang de gestelde termijn voor de indiening van de memorie van wederantwoord of toelichtende memorie te respecteren. Door middel van de indiening van deze memorie getuigt de verzoeker van een aanhoudend belang bij zijn beroep, zelfs indien de verwerende partij geen memorie van antwoord heeft ingediend. In de toelichtende memorie kan de verzoekende partij dan wel volstaan met de verwijzing naar het inleidend verzoekschrift. Bij gebrek aan of ingeval van laattijdige indiening van een memorie van wederantwoord of toelichtende memorie (binnen de gestelde termijn) zal het beroep niet ontvankelijk worden verklaard wegens gebrek aan belang behalve in geval van overmacht of onoverwinnelijke dwaling (art. 21, tweede lid, RvS-wet; art. 14*bis* APR).

B. Verzoek tot voortzetting van de procedure en laatste memories (art 14 APR)

47. De laatste memories sluiten de schriftelijke fase van de procedure af. Door de indiening van een laatste memorie kunnen alle partijen een laatste maal op synthetische wijze hun standpunten te kennen geven in het bijzonder in reactie op het verslag van de auditeur. Partijen worden dus verwacht hun eerdere processtukken niet te herhalen.

Ook hier wordt van de partijen verwacht dat zij hun argumenten samenvatten, als die toelichting vereisen.

De partij die volgens het verslag in het ongelijk wordt gesteld, dient bijzondere aandacht te besteden aan haar verzoek tot voorzetting en laatste memorie. Het niet indienen van een verzoek tot voortzetting (binnen de gegeven termijn) door deze partij, heeft als gevolg dat in hoofde van de verzoeker de afstand van geding wordt vastgesteld (art. 21, laatste lid, RvS-wet; art 14*quater* APR) of dat de vernietiging kan worden uitgesproken ten aanzien van de verwerende partij (art. 30, § 3, RvS-wet; art. 14*quinquies* APR).

Indien in een laatste memorie een nieuwe vordering wordt ingesteld, zoals bijvoorbeeld een vraag tot handhaving van de gevolgen, wordt van de betrokken partij verwacht dat zij die afzonderlijk -bij voorkeur in de titel van deze laatste memorie- aanduidt om een snelle identificatie mogelijk te maken.

6. *De processtukken specifiek voor de cassatieprocedure*

A. Samenvattende memorie (art. 14 PRC)

48. De cassatieprocedure verloopt na de indiening door de verwerende partij van een memorie van antwoord of het verzuim daartoe, grotendeels gelijk met de annulatieprocedure.

Ook hier zal de verzoeker van de griffie een termijn krijgen om een memorie van wederantwoord of toelichtende memorie in te dienen.

Het niet of laattijdig indienen van een memorie van wederantwoord of toelichtende memorie brengt de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, wegens gebrek aan belang, met zich mee (art. 21, tweede lid, RvS-wet; art. 15 PRC).

Bijzonder in de cassatieprocedure is dat de memorie van wederantwoord of de toelichtende memorie de vorm dient aan te nemen van een samenvattende memorie waarin alle argumenten van de verzoekende partij op een rij worden gezet (art. 14, derde lid, PRC). De samenvattende memorie dient de argumenten van het verzoekschrift en van de memorie van wederantwoord als een geordend geheel weer te geven. De verzoekende partij, die moet worden bijgestaan door een advocaat, wordt er aldus toe gebracht een allesomvattend overzicht in te dienen, dat de uiteenzetting van de feiten bevat, haar eventuele antwoorden op excepties van niet-ontvankelijkheid en haar middelen in één enkele, pertinente argumentering.

Dit is van belang omdat behoudens wat de ontvankelijkheid van het cassatieberoep en van de middelen betreft, de Raad van State uitspraak zal doen op basis van die samenvattende memorie.

B. Voortzetting van de procedure (art. 18 PRC)

49. Wanneer het verslag concludeert dat het cassatieberoep niet ontvankelijk is of de verwerping voorstelt, staat het aan de verzoeker in cassatie om de voortzetting van de procedure te vragen. Zoniet wordt de afstand van het geding vastgesteld.

In de cassatieprocedure zijn er geen laatste memories.

7. Bijzonderheden eigen aan de schorsingsprocedure

49/1. De vordering in kort geding is een accessorium van het annulatieberoep. Indien blijkt dat binnen de termijn bedoeld in punt II.7, niet ook een verzoekschrift tot nietigverklaring is ingediend, wordt de vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen afgewezen. Een in de tussentijd bevolen schorsing wordt opgeheven (art. 17, § 8, tweede en vierde lid, RvS-wet).

Indien de verzoeker wel ook de annulatie vraagt, bepaalt het arrest uitgesproken in kort geding welke partij door de griffie eerst zal worden uitgenodigd om te reageren.

Wanneer de vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen wordt verworpen, moet de verzoeker een verzoek tot voortzetting van de procedure indienen wil hij het annulatieberoep verder behandeld zien. Het niet of laattijdig indienen van een dergelijk verzoek tot voortzetting van de procedure doet in hoofde van de verzoeker immers een vermoeden van afstand van het geding ontstaan (art. 17, § 10, RvS-wet).

Wanneer het arrest in kort geding de schorsing of de voorlopige maatregelen beveelt, zal het aan de verwerende of belanghebbende partij staan om een verzoek tot voortzetting van de procedure in te dienen, bij gebreke waarvan de Raad van State de bestreden beslissing versneld kan vernietigen (art. 17, § 9, RvS-wet).

IV. Hoeveel kosten de procedures voor de Raad van State ? Wat met de rechtsbijstand?

1. Rolrechten (art. 70 APR) (FAQ 18)

50. Aan de procedures voor de Raad van State zijn bepaalde kosten verbonden (de “rolrechten”), tenzij rechtsbijstand wordt toegekend (zie punt IV.4).

Momenteel geeft aanleiding tot de betaling van een rolrecht van 200 euro per verzoekende partij de indiening van een verzoekschrift of een vordering tot onder meer:

- nietigverklaring;
- schorsing of voorlopige maatregelen;
- schorsing of voorlopige maatregelen bij uiterst dringende noodzakelijkheid;
- schadevergoeding tot herstel;
- cassatie.

Voor de verzoekschriften tot tussenkomst is het recht bepaald op 150 euro per tussenkomende partij (voor de volledige opsomming, zie art. 70, § 1, eerste lid, APR).

Naast het eigenlijke rolrecht dient een verzoekende partij ook een bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand, te betalen. Artikel 4, § 4, eerste lid, van de wet van 19 maart 2017 'tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand' bepaalt immers dat voor dezelfde verzoekschriften die aanleiding geven tot de betaling van rolrechten, deze bijdrage moet worden betaald. Concreet gaat het momenteel om een bedrag van 26 euro (vanaf 3 maart 2025) dat dus bovenop de 200 euro rolrechten komt en dat op dezelfde wijze wordt geïnd. Per verzoekschrift is slechts één bijdrage verschuldigd ongeacht het aantal verzoekende partijen. De tussenkomende partij hoeft deze bijdrage niet te betalen.

De verzoekende partij schiet de kosten voor. Van zodra het verzoekschrift wordt ingediend, zal zij van de griffie een overschrijvingsformulier ontvangen dat een gestructureerde mededeling bevat gelinkt aan de proceshandeling waarop de betaling slaat. Vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier beschikt elke verzoekende partij over een termijn die varieert in functie van elke procedure om de rekening te crediteren (voor meer toelichting over deze termijn zie FAQ). In de tussentijd zal het verzoekschrift wel al op de rol worden gebracht maar zal er geen verder gevolg aan worden gegeven.

Zeker in kort geding heeft een verzoekende partij er belang bij om deze kosten zo spoedig mogelijk te betalen. Zolang de rekening niet gecrediteerd is (of rechtsbijstand toegekend – zie punt IV.4), wordt geen procedurekalender vastgesteld (art. 5, § 1, PRK). Enkel in geval van procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid geldt hierop een uitzondering en vormt de betaling geen voorafgaande voorwaarde om de procedurekalender vast te stellen (art. 8 en 9 PRK).

Geen betaling, een laattijdige betaling of een onvolledige betaling zullen in beginsel tot gevolg hebben dat de betrokken proceshandeling wordt beschouwd als niet verricht of dat de zaak van de rol wordt geschrapt (art. 71 APR). In kort geding is het gevolg in beginsel de afwijzing van de vordering of tussenkomst (art. 17, § 8, eerste lid, RvS-wet; art. 6, § 3, PRK).

Wanneer het verzoekschrift wordt ingediend door een publiekrechtelijke rechtspersoon (art. 68, tweede lid, APR) of door een verzoekende partij die rechtsbijstand geniet (art. 83 APR), worden de rolrechten, met inbegrip van de bijdrage aan het Begrotingsfonds, door de griffie begroot in debet. Het gaat om een soort van voorschot aan de partijen. Zij moeten bij het begin van de procedure dus niets betalen.

Wie de kosten van het geding zal dragen, wordt uitgemaakt in het eindarrest (art. 68, derde, vierde, vijfde en zesde lid, APR). In de regel zal dat de partij zijn die in het ongelijk wordt gesteld. Een tussenkomende partij draagt altijd zelf de kosten verbonden aan haar tussenkomst.

2. Rechtsplegingsvergoeding (art. 30/1 RvS-wet, art. 67 en 84/1 APR; art. 2 PRK) (FAQ 18).

51. De rechtsplegingsvergoeding is een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en honoraria van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.

Een rechtsplegingsvergoeding kan worden gevraagd in het kader van een annulatieberoep, een cassatieberoep of een beroep tot hervorming. Deze vergoeding wordt bij een annulatieberoep verhoogd indien die gepaard gaat met een vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen.

Om een rechtsplegingsvergoeding te kunnen genieten, moet men in de eerste plaats partij in het geding zijn. Een tussenkomende partij kan evenwel geen aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding, noch gehouden worden tot betaling ervan.

Bovendien kan enkel de partij die zich heeft laten bijstaan door een advocaat aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding.

Tot slot kan enkel de in het gelijk gestelde partij een rechtsplegingsvergoeding toegekend krijgen. Dit betekent dat, zoals de rolrechten en de bijdrage in het Bijdragefonds, de rechtsplegingsvergoeding wordt begroot in het eindarrest.

De vraag om een rechtsplegingsvergoeding toegekend te krijgen, moet uitdrukkelijk worden geformuleerd. Dat kan in elk processtuk maar ook in een nota tot vereffening van de kosten ingediend ten laatste vijf dagen vóór de zitting (art. 84/1 APR). In de praktijk gebeurt zulks het best in de gewone procedurestukken. In geval van procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid kan dit verzoek worden geformuleerd tot op de terechtzitting.

Het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding bedraagt op de datum van deze versie van het vademecum 770 euro, te verhogen met 20% indien een annulatieberoep gepaard gaat met een vordering tot schorsing. Dat bedrag kan worden verhoogd of verlaagd binnen bepaalde grenzen. Het bedrag kan ook afhangen van de financiële draagkracht van de in het ongelijk gestelde partij, de complexiteit van de zaak of de kennelijk onredelijke aard van de situatie.

3. Andere kosten (art. 66 APR)

52. Een procedure voor de Raad van State kan in sommige gevallen ook bijkomend aanleiding geven tot andere kosten, zoals de honoraria en voorschotten van de deskundigen (art. 73 tot 76 APR) en het getuigengeld (art. 77 APR).

4. Verzoek tot rechtsbijstand (art. 78 tot 83bis APR)

53. Wie onvermogend is of beschikt over ontoereikende bestaansmiddelen kan het voordeel van de rechtsbijstand aanvragen, oftewel een kosteloze rechtspleging (zie ook FAQ nr. 17).

Daar zijn bepaalde voorwaarden aan verbonden.

De aanvraag om rechtsbijstand te verkrijgen, moet uitdrukkelijk gebeuren, zij het dat dit niet noodzakelijk middels een afzonderlijk verzoekschrift moet. Bij de aanvraag moeten de nodige stavingsstukken worden gevoegd. Het kan gaan om bijvoorbeeld een attest van een bureau voor juridische bijstand of om een inkomensattest.

Indien de aanvraag wordt ingewilligd, worden de rolrechten door de griffie in debet begroot (en is geen bijdrage verschuldigd). In het andere geval zal de aanvrager alsnog een termijn krijgen om de rolrechten en de bijdrage aan het fonds voor juridische tweedelijnsbijstand te betalen.

In het kader van een cassatieberoep is de regeling enigszins anders (art. 33-36 PRC). Vooreerst wordt voor cassatieberoepen de rechtsbijstand van rechtswege toegestaan wanneer daartoe besloten is door het

rechtscollege wiens beslissing voor de Raad van State wordt betwist. Voorts kan (daarnaast) ook het voordeel van de rechtsbijstand worden toegekend aan de volgende personen:

- iedere persoon die bijstand ontvangt van een centrum dat maatschappelijke hulp verstrekt op overlegging van een attest van dit centrum;
- iedere persoon die opgesloten, gevangen gehouden of vastgehouden wordt op een bepaalde plaats;
- iedere minderjarige op overlegging van een identiteitsbewijs of van enig ander document dat zijn staat bewijst;
- iedere persoon die aantoont dat hij juridische tweedelijnsbijstand ontvangt in de zin van artikel 508/1 van het Gerechtelijk Wetboek;
- iedere andere persoon die aan de hand van bewijskrachtige documenten bewijst dat zijn inkomsten ontoereikend zijn.

V. Taalgebruik voor de afdeling Bestuursrechtspraak

54. Partijen die onderworpen zijn aan de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gebruiken voor hun procedurestukken de taal die hen is opgelegd door die wetgeving in hun binnendiensten. Ieder verzoekschrift dat en iedere memorie die aan de Raad van State wordt gericht in een andere taal, is nietig (art. 64-65 RvS-wet).

Partijen die niet onderworpen zijn aan de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken, mogen voor hun procedurestukken de taal gebruiken die zij verkiezen (FR/NL/DE) (art. 66 RvS-wet).

In het vreemdelingencontentieux wordt van deze regel afgeweken in twee gevallen: 1°) inzake een procedure betreffende het verzoek tot internationale bescherming en 2°) inzake een procedure betreffende een verzoek tot toekenning van een machtiging tot verblijf op grond van de artikelen 9*bis* en 9*ter* van de wet van 15 december 1980 ‘betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen’, ingediend tijdens de behandeling van het verzoek om internationale bescherming of binnen een termijn van zes maanden na afloop van de asielprocedure. In die gevallen moet de vreemdeling zijn verzoekschrift (tot cassatie) en de overige procedurestukken indienen in de taal (Nederlands of Frans) die is bepaald bij het indienen van zijn verzoek tot internationale bescherming (art. 51/4, § 3, van de wet van 15 december 1980 ‘betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen’).

De taal waarin de Raad van State een zaak zal behandelen, volgt in principe dezelfde regeling (art. 52 tot 63 RvS-wet).

VI. Pseudonimisering en anonimisering

1. Pseudonimisering door de Raad van State

55. Sinds februari 2024 gaat de Raad van State zelf over tot pseudonimisering van natuurlijke personen in arresten en beschikkingen die bekendgemaakt worden op de website, ook wanneer niet om anonimisering is verzocht. Dit houdt concreet in dat de persoonlijke gegevens geschrapt worden in de arresten en in de beschikkingen zoals ze worden bekendgemaakt, met uitzondering van de identiteitsgegevens van de magistraten, de griffiers, de advocaten, de ambtenaren die een openbaar bestuur vertegenwoordigen en, in voorkomend geval, de experten en de tolken.

Voorts wordt in beginsel ook elk gegeven van het arrest of van de beschikking op basis waarvan de identiteit van de genoemde natuurlijke personen rechtstreeks of onrechtstreeks kan worden achterhaald, uit dat arrest of die beschikking weggelaten, op voorwaarde dat het arrest of de beschikking leesbaar en begrijpelijk blijft.

2. *Verzoek tot anonimisering lopende de procedure bij de Raad van State*

56. De regeling zoals vervat in het koninklijk besluit van 7 juli 1997 'betreffende de publicatie van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van de Raad van State' voorziet in de weglating van de identiteit van natuurlijke personen op hun uitdrukkelijk verzoek, behoudens wat het vreemdelingencontentieux betreft. Daar gebeurt de anonimisering automatisch.

In principe worden alle arresten en alle beschikkingen van niet-toelaatbaarheid in cassatie bekendgemaakt op de website van de Raad van State. Natuurlijke personen die optreden als verzoekende partij voor de Raad van State kunnen in hun verzoekschrift en tot aan de sluiting van het debat vragen dat hun naam zou worden weggelaten uit het arrest bij de publicatie op de website (art. 2 koninklijk besluit van 7 juli 1997).

Voor arresten die worden uitgesproken in uitvoering van de wetten betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen geldt een bijzondere regeling. De eerste voorzitter heeft beslist dat alle arresten (en beschikkingen) worden bekendgemaakt op de website. Deze bekendmaking gebeurt dan steeds onder voorbehoud van anonimisering (art. 1 en 3 koninklijk besluit van 7 juli 1997).

3. *Verzoek tot anonimisering na de uitspraak van een arrest*

57. Ook na de bekendmaking van het arrest kan een natuurlijk persoon nog vragen dat zijn identiteit wordt weggelaten. Dit kan echter enkel in uitzonderlijke omstandigheden en op grond van gegevens waarvan hij geen kennis had vóór het indienen van het verzoekschrift of in voorkomend geval vóór de sluiting van het debat (art. 5 koninklijk besluit van 7 juli 1997). Hij dient daartoe een verzoek te richten tot de eerste voorzitter van de Raad van State, met vermelding van het arrest dat hij geanonimiseerd wil zien en de reden(en) daartoe.

VII. Contacten met de Raad van State

58. De afdeling Bestuursrechtspraak staat (thans) onder leiding van de voorzitster van de Raad van State. Alle betwistingen over de werking van deze afdeling kunnen aan haar worden voorgelegd. Vragen die de werking van het auditoraat betreffen, worden gesteld aan de korpschefs van het auditoraat.

De griffie is het centrale aanspreekpunt voor (praktische) vragen in verband met de procedures bij de afdeling Bestuursrechtspraak.

De griffie wordt geleid door de hoofdgriffier van de Raad van State en is opgesplitst in een Nederlandstalige en Franstalige afdeling.

Onthaal – Bezoekers

Wetenschapsstraat 33
1040 Brussel

De griffie is toegankelijk van maandag tot en met vrijdag van 9 tot 13 uur, bij voorkeur op afspraak.

Telefoonnummers

De griffie is telefonisch bereikbaar: +32(0)2 234 94 00 (N) of +32(0)2 234 93 00 (F)
Algemeen telefoonnummer van de Raad van State: +32(0)2 234 96 11

E-mailadressen

info.bestuursrechtspraak@raadvst-consetat.be (N) of greffe.administration@raadvst-consetat.be (F)

Faxnummers

+32(0)2 234 94 99 (N) of +32 (0)2 234 98 42 (F)

De richtlijnen met betrekking tot het gebruik van de fax van de Raad van State buiten de diensturen zullen in een toekomstige versie van het vademecum verduidelijkt worden.

Elektronisch platform eProadmin

Het elektronisch platform van de Raad van State is toegankelijk 7/7 dagen en 24/24 uur.

Postadres

Raad van State - Griffie van de afdeling bestuursrechtspraak
Wetenschapsstraat 33
1040 Brussel

VIII. Lijst met vaak gestelde vragen (FAQ)

1. Vaak gestelde vragen in verband met problemen met het elektronisch platform

1. Hoe kan ik een IT-storing of storing binnen het kantoor van de advocaat of bij de partij die zich niet door een advocaat laat vertegenwoordigen of bijstaan, melden?

59. Wanneer u voor een zaak waarin u partij bent, gebruikmaakt van het elektronisch platform en uw informaticamiddelen tijdelijk buiten gebruik zijn, mag u alle correspondentie aan de Raad van State zenden, ofwel per brief overeenkomstig artikel 84 van de algemene procedureregeling (namelijk per aangetekende brief), ofwel via een e-mail naar info.bestuursrechtspraak@raadvst-consetat.be (N) of greffe.administration@raadvst-consetat.be (F).

In dat geval hoeft u slechts een enkel exemplaar van de verzoekschriften en memories te sturen.

In uw correspondentie moet u melden dat uw informaticatool onbeschikbaar is. U moet de inhoud van uw zending nadien zo snel mogelijk indienen via het elektronisch platform.

Zie artikel 85*bis*, § 14, APR.

2. Hoe kan ik een storing op het elektronisch platform van de Raad van State melden?

60. Het kan gebeuren dat het elektronisch platform van de Raad van State een technische storing vertoont of in onderhoud is. In beide gevallen zal dat worden gemeld op de website en/of het elektronisch platform van de Raad van State.

Als een dergelijk bericht niet verschijnt en het elektronisch platform niet toegankelijk is, kunt u een e-mail sturen naar de griffie (eproadmin@raadvst-consetat.be) of telefoneren naar 02 234 94 00 (N) of 02 234 93 00 (F).

In het geval dat het elektronisch platform van de Raad van State tijdelijk gedurende meer dan een uur onbeschikbaar is, wordt, zoals bepaald in de geldende reglementering (art. 85*bis*, § 14, APR), elke termijn die vervalt op de dag dat deze onbeschikbaarheid zich voordoet, van rechtswege verlengd tot het verstrijken van de werkdag volgend op de dag waarop een einde is gekomen aan de onbeschikbaarheid.

Aangeraden wordt om in het procedurestuk dat u met toepassing van die verlenging indient, te vermelden dat het platform onbeschikbaar was.

De periodes waarin het elektronisch platform onbeschikbaar is geweest, worden vermeld op de website van de Raad van State (http://www.raadvst-consetat.be/?page=index&lang=nl).

3. Wat te doen wanneer toegang tot het elektronisch platform niet mogelijk is?

61. Als u moeilijkheden ondervindt om een verbinding te maken met het elektronisch platform, kunt u contact opnemen met de griffie: ofwel via een e-mail naar eproadmin@raadvst-consetat.be, met als bijlage een screenshot van de foutmelding, ofwel telefonisch op het nummer 02 234 94 00 (N) of 02 234 93 00 (F).

4. Wat te doen om een storing van het platform te verhelpen wanneer men documenten wil neerleggen?

62. U hebt toegang tot het elektronisch platform maar u slaagt er niet in een stuk te uploaden.

Kijk eerst na of u het stuk uploadt in een formaat dat door het elektronisch platform wordt aanvaard.

Het is ook mogelijk dat uw profiel niet volledig is.

5. Wat te doen wanneer u een kennisgeving via het platform niet kan raadplegen?

63. Als u moeilijkheden ondervindt om een stuk op het elektronisch platform te raadplegen, kunt u contact opnemen met de griffie, ofwel via een e-mail naar eproadmin@raadvst-consetat.be, met opgave van het procedurestuk waarvan u geen kennis kunt nemen en van de partij bij de zaak die u vertegenwoordigt, ofwel telefonisch op het nummer 02 234 94 00 (N) of 02 234 93 00 (F).

2. Vaak gestelde vragen naar aanleiding van de indiening van een verzoekschrift

6. Hoe een verzoekschrift indienen bij de Raad van State? Kan ik een verzoekschrift indienen via e-mail? Heb ik een advocaat nodig?

64. Een annulatieberoep bij de Raad van State kan worden ingesteld per aangetekende zending of op het elektronisch platform van de Raad van State (http://www.raadvst-consetat.be/?page=e-procedure&lang=nl). In geval van een vordering tot schorsing (bij uiterst dringende noodzakelijkheid) of tot het bevelen van voorlopige maatregelen, moet het verzoekschrift worden ingediend via het elektronisch platform, tenminste

voor zover de verzoekende partij wordt bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat of een administratieve overheid is. Een beroep dat via e-mail wordt ingesteld, zal niet op de rol worden ingeschreven (met uitzondering van de mogelijkheid waarin artikel 85*bis*, § 14, derde lid, APR voorziet).

De nadere regels voor het instellen van een beroep, de voorwaarden voor de inschrijving op de rol alsook de termijnen voor het instellen van een beroep staan te lezen in dit *vademecum.* Het verdient aanbeveling ze daar te raadplegen.

Voor het instellen van een beroep bij de Raad van State moeten bepaalde vormvereisten worden nageleefd. Als hulp bij het opstellen van uw procedurestuk vindt u in dit *vademecum* modellen van verzoekschriften.

Aangezien er in het kader van de procedures heel wat vormelijke en inhoudelijke vereisten gelden, is het vaak raadzaam om een advocaat in te schakelen.

7. Binnen welke termijn moet ik een annulatieberoep indienen?

65. Een beroep tot nietigverklaring moet in principe worden ingesteld binnen een termijn van zestig dagen na de bekendmaking, betekening of kennisname van de bestreden beslissing (art. 4, § 1, derde lid, APR).

Andere procedures kunnen voorzien in andere termijnen.

Indien de laatste dag van de termijn op een zaterdag, zondag of feestdag valt, dan wordt de laatste dag van de termijn verschoven naar de eerst daarop volgende werkdag.

In sommige gevallen wordt de termijn verlengd, gestuit of geschorst.

a. Berekening van de termijn in geval van betekening van de bestreden beslissing (art. 4, § 2, APR):

   - Indien de bestreden beslissing bij aangetekende brief tegen ontvangstbewijs wordt overgemaakt, begint de termijn te lopen op de eerste dag na ontvangst van de bestreden beslissing;
   - Indien de bestreden beslissing bij gewone aangetekende brief ter kennis wordt gebracht (zonder ontvangstbewijs), begint de termijn te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op de dag waarop de brief werd verzonden (behoudens bewijs van het tegendeel door de geadresseerde).

   Voorbeeld:

Ma	Di	Woe	do	Vr	za	zo	ma
B	1	2	S				
	B	1	2	S			
		B	1	2	-	-	S

   B: datum waarop de beslissing met een gewone aangetekende brief wordt overgemaakt
   S: start (eerste dag) van termijn van zestig dagen

b. Berekening van de termijn in geval van bekendmaking van de bestreden beslissing:

   Indien de bestreden beslissing moet worden gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* (volledig of gedeeltelijk), begint de termijn te lopen daags na die publicatie.

Voorbeeld:

Ma	Di	Woe	do	Vr	za	zo	ma
P	S						
	P	S					
				P	S		

P: datum waarop de bestreden beslissing wordt gepubliceerd
S: start (eerste dag) van termijn van zestig dagen

Over deze vraag zie ook FAQ nr. 21.

8. Hoe kan ik een dringend beroep instellen buiten de diensturen van de Raad van State?

66. De richtlijnen voor het instellen van vorderingen tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid buiten de diensturen van de Raad van State zullen in een toekomstige versie van het vademecum verduidelijkt worden.

9. Ik heb van de griffie een brief ontvangen waarin staat dat mijn verzoekschrift niet op de rol kan worden ingeschreven / niet kan worden behandeld. Wat moet ik doen?

67. Voor het indienen van een verzoekschrift bij de Raad van State moeten bepaalde vormvereisten worden nageleefd, zoals bepaald in de procedureregelementen (http://www.raadvst-consetat.be/?page=about_law&lang=nl). Als u die verplichtingen niet naleeft, kan uw verzoekschrift niet op de rol worden ingeschreven en zal de Raad van State het niet onderzoeken.

De griffie zal u, in dit geval berichten over de in het verzoekschrift ontbrekende elementen waaraan u dan binnen een gegeven termijn zal moeten tegemoet komen. Als u binnen die termijn op een adequate manier antwoordt, zal uw verzoekschrift alsnog op de rol worden ingeschreven en dat op de oorspronkelijke datum. Antwoordt u niet of doet u dat laattijdig, dan zal uw verzoekschrift worden beschouwd als niet ingediend.

10. Wat betekent “woonplaats kiezen in België”?

68. Wanneer u een verzoekschrift indient bij de Raad van State, moet u uitdrukkelijk een gekozen woonplaats die zich verplicht in België bevindt, vermelden. Dit is een adres in België dat zal worden gebruikt bij iedere correspondentie met betrekking tot het beroep. De vermelding van de woonplaatskeuze is een voorwaarde opdat uw verzoekschrift op de rol zal worden ingeschreven. Als die vermelding ontbreekt, zal uw verzoekschrift niet worden onderzocht.

Met uitzondering van de Belgische administratieve overheden moet elke procespartij in België woonplaats kiezen in haar eerste processtuk.

Alle kennisgevingen, mededelingen en oproepingen worden door de griffie rechtsgeldig gedaan op de gekozen woonplaats.

U kunt woonplaats kiezen:

- in het kantoor van uw advocaat (bijvoorbeeld: “XXX met als raadsman de heer YYY wiens kantoor gevestigd is te [adres van het kantoor in België] bij wie de verzoekende partij woonplaats kiest in het kader van de procedure”);

- op uw eigen woonplaats (XXX heeft woonplaats gekozen op [adres in België]) of;

- op de woonplaats van een derde (XXX, die woonplaats heeft gekozen bij YYY [adres in België]).

Het volstaat deze woonplaatskeuze één enkele keer te vermelden. Deze geldt voor de volledige looptijd van de procedure.

Als u voor de elektronische procedure kiest, worden de kennisgevingen u door de griffie op het elektronische platform toegestuurd. U moet echter nog steeds een woonplaatskeuze verplicht in België vermelden zodat de griffie met u kan corresponderen als het elektronisch platform een langdurige storing heeft.

Wat moet u doen als u in de loop van de procedure uw woonplaatskeuze wil wijzigen of herroepen?

Als u verhuist of als u er bijvoorbeeld voor kiest om u door een (andere) advocaat te laten vertegenwoordigen, is het uw verantwoordelijkheid de Raad van State op de hoogte te brengen van deze wijziging en het nieuwe correspondentieadres als gekozen woonplaats voor elk van de betrokken dossiers mee te delen. Dit nieuwe correspondentieadres moet zich ook in België bevinden.

Als u advocaat bent en niet langer uw cliënt vertegenwoordigt, moet u de Raad van State zo spoedig mogelijk op de hoogte brengen van deze wijziging. Het is ook uw verantwoordelijkheid een nieuw correspondentieadres voor uw vroegere cliënt aan de Raad van State mee te delen.

11. Hoe kan ik afstand doen van een ingediend beroep?

69. De afstand van het beroep moet uitdrukkelijk geschieden voor de sluiting van de debatten.

Gelieve volgende gegevens steeds correct te vermelden via het e-platform of per aangetekende brief: uw naam, het rolnummer van uw beroep (bv. G/A 230.100) en de datum waarop uw beroep ter terechtzitting zal worden behandeld (indien gekend).

De afstand van het beroep kan eveneens mondeling ter terechtzitting geschieden. Deze werkwijze wordt evenwel afgeraden omdat zowel de andere betrokken partijen als de magistraten van het auditoraat en de Raad aldus nodeloos de zitting voorbereiden. Minstens dienen de betrokken magistraten zo spoedig mogelijk per elektronisch bericht op de hoogte te worden gebracht van de afstand.

3. Vaak gestelde vragen in verband met de elektronische en met de papieren procedure

12. Wat moet worden verstaan onder “eensluidend verklaarde afschriften”?

70. Wanneer u een verzoekschrift met een aangetekende zending indient, moet u daarvan afschriften bijvoegen.

De afschriften worden eensluidend verklaard door de ondertekenaar van het procedurestuk. U hoeft dus geen dergelijke verklaring te vragen aan uw gemeente. Concreet volstaat het elk afschrift te voorzien van de vermelding dat het gaat om “een met het origineel eensluidend verklaard afschrift” en uw handtekening.

Het vereiste aantal afschriften hangt af van het type procedure waarvoor gekozen is:

- indien u een annulatieberoep instelt, moet u bij uw verzoekschrift drie eensluidend verklaarde afschriften voegen. Let wel: dat aantal wordt verhoogd met evenveel afschriften als er andere partijen bij de zaak zijn (bijvoorbeeld: als er twee verwerende partijen zijn, moet u twee extra afschriften bijvoegen en in totaal dus vijf eensluidend verklaarde afschriften bij het origineel voegen).

- indien u een enig verzoekschrift tot schorsing en tot nietigverklaring indient, moet u zes eensluidend verklaarde afschriften bij uw originele verzoekschrift tot nietigverklaring en schorsing voegen;
- indien u een vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen instelt, moet u zes eensluidend verklaarde afschriften bij uw originele verzoekschrift voegen;
- indien u een cassatieberoep instelt, moet u zes eensluidend verklaarde afschriften bij uw originele verzoekschrift voegen.

Let wel, als u niet het vereiste aantal afschriften bezorgt, wordt uw zaak niet ingeschreven op de rol en dus niet onderzocht. De griffie zal u uitnodigen om dit binnen een bepaalde termijn te regulariseren.

13. Overstappen naar de elektronische procedure – Tot nu toe maakte ik gebruik van een aangetekend schrijven. Kan ik nog overstappen naar de elektronische procedure?

71. Er kan op elk moment overgestapt worden naar de elektronische procedure. Als u partij bent in de zaak, zal de griffie u op uw verzoek onmiddellijk een e-ticket afleveren waardoor u toegang zal krijgen tot het elektronisch dossier van de zaak. Dit e-ticket is eenmalig bruikbaar en heeft een beperkte geldigheidsduur.

4. Vaak gestelde vragen in verband met de kosten

14. Is de procedure bij de Raad van State gratis? Hoeveel gaat me dat kosten?

72. Per verzoekende partij moet een rolrecht van 200 euro worden betaald (te vermenigvuldigen indien er meerdere verzoekers zijn). Per verzoekschrift is eveneens een bijdrage aan het fonds voor juridische tweedelijnsbijstand verschuldigd (momenteel een bedrag van 26 euro, onderworpen aan indexering). Na de ontvangst van het verzoekschrift en het inschrijven op de rol verstuurt de griffie daartoe een overschrijvingsformulier met gestructureerde mededeling.

Per tussenkomende partij moet een rolrecht van 150 euro worden betaald (te vermenigvuldigen indien er meerdere tussenkomende partijen zijn). Na de ontvangst van het verzoekschrift verstuurt de griffie daartoe een overschrijvingsformulier met gestructureerde mededeling.

Als u een beroep instelt bij de Raad van State en u geen gelijk haalt, zal u waarschijnlijk een rechtsplegingsvergoeding moeten betalen (momenteel basisbedrag van 770 euro, onderworpen aan indexering) aan de verwerende partij die vertegenwoordigd wordt door een advocaat.

15. Ik heb een brief ontvangen waarin mij wordt gevraagd de rolrechten te betalen. Wat moet ik doen? Wat zijn de gevolgen als ik niet betaal?

73. Rolrechten zijn de kosten die verschuldigd zijn voor het instellen van een vordering.

Deze dienen te worden betaald binnen de termijn vermeld in de brief waarin u gevraagd wordt om de rolrechten te betalen.

Deze termijn verschilt afhankelijk van de aard van het verzoekschrift:

- Voor een verzoekschrift tot nietigverklaring: deze termijn is 30 dagen;
- Voor een vordering tot schorsing: deze termijn is 10 werkdagen;
- Voor een cassatieberoep: deze termijn is 30 dagen;
- Voor een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid: de rolrechten moeten worden voldaan vóór de sluiting van het debat, te weten voor het einde van de terechtzitting bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

Als u de betaling van de rolrechten niet voldoet binnen de toegemeten termijn, wordt uw vordering, naargelang het geval, beschouwd als niet ingesteld of verworpen.

16. Ik vertegenwoordig een gemeente/administratieve overheid. Moet ik rolrechten betalen?

74. U vertegenwoordigt een publiekrechtelijke rechtspersoon. Het rolrecht en de bijdrage worden in dat geval in debet begroot (art. 68 APR).

17. Ik voldoe aan de voorwaarden om rechtsbijstand te krijgen. Moet ik rolrechten betalen?

75. Wie een beroep wil doen op rechtsbijstand, d.w.z. een kosteloze rechtspleging, dient een verzoek tot rechtsbijstand in bij de griffie.

Het verzoek tot rechtsbijstand moet uitdrukkelijk worden geformuleerd, zij het dat dit niet noodzakelijk middels een afzonderlijk verzoekschrift hoeft te gebeuren. Bij het verzoek moeten de nodige stukken worden gevoegd tot staving van uw vraag. Dit kan bijvoorbeeld een attest van een Bureau van Juridische Bijstand zijn of een inkomensattest.

18. Kosten en rechtsplegingsvergoeding – Hoe moeten de kosten en de rechtsplegingsvergoeding na het eindarrest betaald worden?

76. De kosten van het geding worden begroot in het eindarrest. Het eindarrest spreekt zich ook uit over de bijdrage van de partijen in het betalen van de kosten, nl. de verdeling van de tenlastelegging ervan onder die partijen

De bepalingen over de kosten vindt u terug onder Titel VII APR.

De rechtsplegingsvergoeding is een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij zoals bepaald door artikel 30/1 RvS-wet. De wijze van betaling van de rechtsplegingsvergoeding dient onderling geregeld te worden tussen de partijen.

19. Terugbetaling – Hoe kan ik de te veel betaalde rechten/bijdragen terugvorderen?

77. Indien u onterecht bijdragen en rechten heeft betaald, zal het arrest de terugbetaling ervan bevelen. Deze kan u terugvorderen via de FOD Financiën:

- Verzoek tot teruggave van een onterecht betaalde bijdrage (20/22/24/26 Euro):
  FOD Financiën | Inning en Invordering | Inning | Inningscentrum
  Koning Albert II laan, 33 bus 43 1030 Schaarbeek

- Verzoek tot teruggave van de onterecht betaalde rolrechten:
  FOD Financiën | Patrimoniumdocumentatie | Rechtszekerheid | Kantoor Brussel 1
  Kruidtuinlaan 50, bus 3953 - 1000 Brussel

Wij raden u aan bij uw vraag tot terugbetaling de volgende bijlagen zeker mee te sturen:

- onze brief met uitnodiging tot betaling van het rolrecht;
- een bewijs van betaling met vermelding van de gestructureerde mededeling;
- een kopie van het eindarrest in de zaak.

5. *Vaak gestelde vragen in verband met het verdere verloop van de procedure*

20. Worden de andere partijen op de hoogte gebracht van mijn beroep?

78. Wanneer uw zaak op de rol is ingeschreven en u de betaling van de rolrechten heeft voldaan, brengt de griffie uw beroep tot nietigverklaring ter kennis van de verwerende partij en van de eventuele derden-belanghebbenden die de met de zaak belaste auditeur heeft aangewezen.

21. De griffie laat me weten dat ik over een termijn van (30, 60...) dagen beschik om een memorie in te dienen. Wanneer begint die termijn te lopen? Moet mijn memorie binnen die termijn naar de Raad van State zijn verstuurd, dan wel door de Raad van State zijn ontvangen?

79. De termijn waarover de partijen beschikken om hun stukken in te dienen gaat in daags na de dag van ontvangst van het schrijven van de griffie. In elke fase van de procedure worden de te respecteren termijnen in dit schrijven aangegeven.

De stukken moeten worden verzonden binnen de gegeven termijn, ongeacht of de Raad van State deze nadien zouden ontvangen. Een stuk kan dus nog worden verzonden op de laatste dag van die termijn. Indien die laatste dag valt op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, wordt de termijn verlengd tot de eerst volgende werkdag.

De datum van het postmerk heeft bewijskracht voor de verzending of voor de ontvangst van een stuk. Deze datum bepaalt het opstarten of afsluiten van de opgegeven termijn.

Als u het elektronisch platform van de Raad van State gebruikt, wordt de datum van de indiening op het platform in aanmerking genomen.

Over deze vraag zie ook FAQ nr. 7.

22. Kan ik het dossier komen inkijken ter plaatse?

80. Het dossier kan op de griffie bestuursrechtspraak geraadpleegd worden op vertoon van ons schrijven. De griffie is toegankelijk, bij voorkeur op afspraak, van maandag tot en met vrijdag van 9 tot 13 uur. Het is raadzaam de griffie vooraf te contacteren op het nummer 02 234 94 00 (N), 02 234 93 00 (F).

Voor een afgesloten dossier wordt art. 64, tweede lid, van het reglement van orde toegepast (http://www.raadvanstate.be/?page=about_law&lang=nl). De eerste voorzitter beslist of de vraag tot inzage ingewilligd kan worden.

23. Kopieën van verslagen/adviezen/PV-zitting/beschikkingen/arresten - Kan ik een kopie van ... bekomen als partij/bestuur/derde?

81. Uw vraag wordt door de griffie voorgelegd aan de kamer/het auditoraat.

24. Mails ter attentie van griffier/auditeur/staatsraad - Kan u mijn bericht aan de behandelende magistraat bezorgen?

82. Berichten worden door de griffie doorgestuurd naar de juiste bestemmeling.

6. Vaak gestelde vragen in verband met de tussenkomst in een procedure voor de Raad van State

25. Tussenkomst na publicatie *Belgisch Staatsblad* – Kan ik een kopie krijgen van het verzoekschrift? Hoe en binnen welke termijn kan ik tussenkomen?

83. Het verzoekschrift ligt ter inzage op de griffie. Uit praktische overwegingen wordt het verzoekschrift op aanvraag ook ter info bezorgd via e-mail.

De uiterste datum om tussen te komen in een schorsingsprocedure tegen een reglementair besluit wordt vastgesteld in het bekendmakingsbericht in het *Belgisch Staatsblad*.

Wanneer u wenst tussen te komen in een annulatieprocedure waarvan het beroep is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*, beschikt u over een termijn van 60 dagen vanaf deze bekendmaking.

7. Vaak gestelde vragen in verband met de terechtzitting en de uitspraak

26. Ik ben uitgenodigd om te verschijnen op een terechtzitting. Ben ik verplicht te verschijnen? Hoe zal de terechtzitting verlopen? Kan ik schriftelijk verschijnen, en zo ja, moet ik hiervoor iets indienen?

84. Als u wordt uitgenodigd om te verschijnen op een terechtzitting in het kader van een procedure tot schorsing, tot het opleggen van een dwangsom of tot het bevelen van voorlopige maatregelen, moet u aanwezig zijn of door een advocaat worden vertegenwoordigd. Anders wordt uw beroep verworpen. De verwerende partij, die afwezig is of niet is vertegenwoordigd, wordt geacht in te stemmen met de vordering.

In alle andere zaken hebt u de mogelijkheid op de terechtzitting aanwezig te zijn of u er te laten vertegenwoordigen door een advocaat, en mondeling uw opmerkingen te formuleren. Als u niet aanwezig wenst te zijn op de terechtzitting of in geval van verhindering, wordt u ten stelligste aangeraden de Raad van State daarvan op voorhand op de hoogte te brengen.

In bepaalde gevallen kan worden afgezien van de terechtzitting zoals wanneer de partijen, in geval geen enkele laatste memorie werd ingediend, in een gezamenlijke verklaring, beslissen dat de zaak niet op een terechtzitting dient te worden behandeld (art. 26, § 1, APR) of als ze akkoord gaan met het voorstel van de Raad van State om een uitspraak te doen middels een louter schriftelijke procedure (art. 26, § 2, APR).

Over het verloop van de terechtzitting, zie ook punt II.10.

27. Hoeveel tijd zal het onderzoek van mijn dossier in beslag nemen?

85. Het is heel moeilijk op die vraag te antwoorden. Er zijn namelijk veel (procedurele of andersoortige) elementen die invloed kunnen hebben op de behandelingsduur van een dossier. De procedure waarvoor geopteerd wordt (bv. schorsing, nietigverklaring, cassatie) maar ook het type geschil en de complexiteit van de zaak kunnen die duurtijd beïnvloeden.

Voor beroepen tot nietigverklaring zonder procedurele incidenten streeft de Raad van State naar een behandelingsduur van ongeveer 18 maanden.

IX. Modellen

Voorafgaande waarschuwing

De hierna volgende modellen zijn slechts voorbeelden geïnspireerd op de meest voorkomende hypotheses en praktijken voor de Raad van State. Zij beogen niet exhaustief te zijn en zijn vatbaar voor aanvullingen in de toekomst.

Deze modellen beogen al evenmin te beantwoorden aan alle mogelijke vereisten die in voorkomend geval voortvloeien uit bijzondere toepasselijke regelgeving.

De verzoekende partij wordt bijgevolg uitgenodigd telkens na te gaan of haar procedurestuk niet ook andere elementen dient te bevatten.

VERZOEKSCHRIFT TOT NIETIGVERKLARING

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE,

VERZOEKENDE PARTIJ

Indien natuurlijke persoon (particulier) vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.

VERWERENDE PARTIJ

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...

Enz.

VOORWERP VAN HET BEROEP

De verzoekende partij vraagt de nietigverklaring, op grond van artikel 14, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, van het besluit/de beslissing van ... (datum van de bestreden akte), van ... (auteur van de bestreden akte), waarbij ... (citeren of duidelijke omschrijving van het beschikkend gedeelte van de bestreden akte).

Een afschrift van het bestreden besluit is bijgevoegd als stuk 1.

Of

De verzoekende partij is niet in het bezit van een afschrift van de bestreden akte.

RECHTSBIJSTAND *(in voorkomend geval)*

De verzoekende partij vraagt het voordeel van de kosteloze rechtspleging in toepassing van de artikelen 78 tot 80 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zij toont aan over ontoereikende bestaansmiddelen te beschikken [doordat …] (zie stuk 6 gevoegd in bijlage).

FEITEN

Uiteenzetting, zo mogelijk in een chronologische volgorde, van alle feiten die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSMACHT VAN DE RAAD VAN STATE[1]

De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van voorliggend beroep. [Aangezien, overeenkomstig artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, …]

ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP[2]

De verzoekende partij heeft kennis gekregen van het bestreden besluit op ... *(datum)*,
door ... *(manier waarop de kennis werd verkregen)*. Haar beroep is dus tijdig ingediend.

Zij heeft het vereiste belang bij de gevraagde vernietiging. [Het besluit, waarvan zij de vernietiging vraagt, heeft haar benadeeld omdat …].

In voorkomend geval:

Zij heeft het georganiseerd administratief beroep uitgeput volgens de modaliteiten als voorzien door de toepasselijke regelgeving. [Aangezien …].

MIDDELEN

[1] Deze uiteenzetting is niet verplicht en kan later worden toegelicht, in antwoord op de argumentatie van de verwerende partij of van de auditeur-verslaggever.

[2] Deze uiteenzetting is evenmin verplicht en kan later worden toegelicht, in het bijzonder wanneer het belang van de verzoekende partij door de verwerende partij of de auditeur in vraag wordt gesteld.

EERSTE MIDDEL

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

In voorkomend geval:

Toelichting bij het middel

…

Indien toelichting van het middel, de uiteenzetting van het middel herhalen en de grief of grieven samenvatten in een kader:

Uiteenzetting van het middel Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ..., Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*, En doordat …, En doordat …, Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).* Samenvatting van de grief of de grieven …

Het eerste middel is gegrond.

TWEEDE MIDDEL *enz.*

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING *(enkel indien de verzoekende partij wordt vertegenwoordigd door een advocaat)*

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten belope van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

Het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Het besluit/de beslissing van ... *(herneming van het voorwerp van het beroep)* nietig te verklaren;

De kosten van de procedure ten laste van de verwerende partij te leggen;

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

Indien natuurlijke persoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien natuurlijke persoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B.
handtekening

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien rechtspersoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
namen van de personen bevoegd om namens de rechtspersoon het verzoekschrift te ondertekenen (in dit geval stuk 5 bij te voegen),

handtekeningen van al die personen

Inventaris van de genummerde stukken gevoegd bij het beroep

1. afschrift van het bestreden besluit;
2. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
3. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de organen bevoegd om te beslissen de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
4. *in voorkomend geval:* het bewijs dat het bevoegde orgaan tijdig beslist heeft de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
5 *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de personen bevoegd om het verzoekschrift te ondertekenen namens de rechtspersoon *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
6. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;
7. andere genummerde stukken ter ondersteuning van het beroep.

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven ("papieren" rechtspleging), moet het vergezeld zijn van ten minste drie door de ondertekenaars voor eensluidend verklaarde afschriften ervan.[3]

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State ("elektronische rechtspleging" of "e-procedure").

[3] Aan deze drie voor eensluidend verklaarde afschriften, dient per betrokken partij een voor eensluidend verklaard afschrift te worden toegevoegd. Indien, bijvoorbeeld, twee verwerende partijen zijn aangeduid, moeten vijf afschriften worden bijgevoegd.

VERZOEKSCHRIFT TOT NIETIGVERKLARING EN TOT SCHORSING

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

VERZOEKENDE PARTIJ

Indien natuurlijke persoon (particulier) vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.

VERWERENDE PARTIJ

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...
Enz.

VOORWERP VAN HET BEROEP

De verzoekende partij vraagt, op grond van artikel 14, § 1, eerste lid, en 17 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nietigverklaring en de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit/de

beslissing van ... *(datum van de bestreden akte)*, van ... *(auteur van de bestreden akte)*, waarbij ... *(citeren of duidelijke omschrijving van het beschikkend gedeelte van de bestreden akte)*.

Een afschrift van het bestreden besluit is bijgevoegd als stuk 1.

Of

De verzoekende partij is niet in het bezit van een afschrift van de bestreden akte.

RECHTSBIJSTAND *(in voorkomend geval)*

De verzoekende partij vraagt het voordeel van de kosteloze rechtspleging in toepassing van de artikelen 78 tot 80 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zij toont aan over ontoereikende bestaansmiddelen te beschikken [doordat …] (zie stuk 8 gevoegd in bijlage).

FEITEN

Uiteenzetting, zo mogelijk in een chronologische volgorde, van alle feiten die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSMACHT VAN DE RAAD VAN STATE[4]

De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van voorliggend beroep. [Aangezien overeenkomstig artikel 14, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, …]

ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP[5]

De verzoekende partij heeft kennis gekregen van het bestreden besluit op ... *(datum)*, door ... *(manier waarop de kennis werd verkregen)*. Haar beroep is dus tijdig ingediend.

Zij heeft het vereiste belang bij de gevraagde vernietiging. [Het besluit, waarvan zij de vernietiging vraagt, heeft haar benadeeld omdat …].

In voorkomend geval:

Zij heeft het georganiseerd administratief beroep uitgeput volgens de modaliteiten als voorzien door de toepasselijke regelgeving. [Zie …].

SPOEDEISENDHEID

De tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing is van aard om de verzoekende partij een rechtstreeks (materieel, moreel, …) nadeel te berokkenen doordat …

De feiten die de spoedeisendheid van de gevraagde schorsing verantwoorden zijn: … [*concreet aantonen dat het aangevoerde nadeel (de aangevoerde nadelen) dermate ernstig is (zijn) dat de afwikkeling van de procedure ten*

[4] Deze uiteenzetting is niet verplicht en kan later worden toegelicht, in antwoord op de argumentatie van de verwerende partij of van de auditeur-verslaggever.

[5] Deze uiteenzetting is evenmin verplicht en kan later worden toegelicht, in het bijzonder wanneer het belang van de verzoekende partij door de verwerende partij of de auditeur in vraag wordt gesteld.

gronde niet kan worden afgewacht]

MIDDELEN TOT SCHORSING WAARVAN HET ONDERZOEK ZICH LEENT TOT EEN VERSNELDE BEHANDELING

EERSTE MIDDEL

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

In voorkomend geval:

Toelichting bij het middel

…

Indien toelichting van het middel, de uiteenzetting van het middel herhalen en de grief of grieven samenvatten in een kader:

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

Samenvatting van de grief of de grieven
…

Het eerste middel is ernstig.

TWEEDE MIDDEL *enz.*

MIDDELEN TEN GRONDE

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING *(enkel indien de verzoekende partij wordt vertegenwoordigd door een advocaat)*

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten belope van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

Het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;

De schorsing van de tenuitvoerlegging te bevelen en de nietigverklaring van het besluit/de beslissing van... *(voorwerp van de vordering hernemen)* ;

De kosten van de procedures ten laste van de verwerende partij te leggen;

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

Indien natuurlijke persoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien natuurlijke persoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B.
handtekening

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien rechtspersoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
namen van de personen bevoegd om namens de rechtspersoon het verzoekschrift te ondertekenen (in dit geval stuk 5 bij te voegen),

handtekeningen van al die personen

Inventaris van de genummerde stukken

1. afschrift van het bestreden besluit;
2. genummerde stukken ter staving van de spoedeisendheid van de vordering tot schorsing;
3. andere genummerde stukken ter ondersteuning van het verzoek
4. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
5. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de organen bevoegd om te beslissen de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
6. *in voorkomend geval:* het bewijs dat het bevoegde orgaan tijdig beslist heeft de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
7. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de personen bevoegd om het verzoekschrift te ondertekenen namens de rechtspersoon *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
8. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven ("papieren" rechtspleging), moet het vergezeld zijn van ten minste zes door de ondertekenaars voor eensluidend verklaarde afschriften ervan.

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State ("elektronische rechtspleging" of "e-procedure").

VORDERING TOT SCHORSING

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

VERZOEKENDE PARTIJ

Indien natuurlijke persoon (particulier) vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.

VERWERENDE PARTIJ

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...
Enz.

In voorkomend geval, wanneer een verzoek tot nietigverklaring reeds werd ingediend in dezelfde zaak:

Rolnummer : A.100.000/X-1000.

VOORWERP VAN DE VORDERING

De verzoekende partij vordert, op grond van artikel 17 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit/de beslissing van ... *(datum van de bestreden akte)*, van ... *(auteur van de bestreden akte)*, waarbij ... *(citeren of duidelijke omschrijving van het beschikkend gedeelte van de bestreden akte)*.

Een afschrift van het bestreden besluit is bijgevoegd als stuk 1.

Of

De verzoekende partij is niet in het bezit van een afschrift van de bestreden akte.

RECHTSBIJSTAND *(in voorkomend geval)*

De verzoekende partij vraagt het voordeel van de kosteloze rechtspleging in toepassing van de artikelen 78 tot 80 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zij toont aan over ontoereikende bestaansmiddelen te beschikken [doordat …] (zie stuk 8 gevoegd in bijlage).

FEITEN *(in voorkomend geval, wanneer een verzoek tot nietigverklaring nog niet werd ingediend in dezelfde zaak , dan wel wanneer er zich in deze zaak sindsdien nieuwe feiten hebben voorgedaan)*

Uiteenzetting, zo mogelijk in een chronologische volgorde, van alle feiten die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSMACHT VAN DE RAAD VAN STATE[6]

De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van voorliggend beroep. [Aangezien overeenkomstig artikel 14, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, …]

ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING[7]

De verzoekende partij heeft kennis gekregen van het bestreden besluit op ... *(datum)*, door ... *(manier waarop de kennis werd verkregen)*. De vordering is dus tijdig ingediend.

Zij heeft het vereiste belang bij de gevraagde vordering. [Het besluit, waarvan zij de schorsing vordert, heeft haar benadeeld omdat …].

In voorkomend geval:

Zij heeft het georganiseerd administratief beroep uitgeput volgens de modaliteiten als voorzien door de toepasselijke regelgeving. [Zie …].

SPOEDEISENDHEID

[6] Deze uiteenzetting is niet verplicht en kan later worden toegelicht, in antwoord op de argumentatie van de verwerende partij of van de auditeur-verslaggever.

[7] Deze uiteenzetting is evenmin verplicht en kan later worden toegelicht, in het bijzonder wanneer het belang van de verzoekende partij door de verwerende partij of de auditeur in vraag wordt gesteld.

De tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing is van aard om de verzoekende partij een rechtstreeks (materieel, moreel, …) nadeel te berokkenen doordat …

De feiten die de spoedeisendheid van de gevraagde schorsing verantwoorden zijn: … [*concreet aantonen dat het aangevoerde nadeel (de aangevoerde nadelen) dermate ernstig is (zijn) dat de afwikkeling van de procedure ten gronde niet kan worden afgewacht]*

MIDDELEN TOT SCHORSING WAARVAN HET ONDERZOEK ZICH LEENT TOT EEN VERSNELDE BEHANDELING*(in voorkomend geval, indien nog geen verzoek tot nietigverklaring is ingesteld in dezelfde zaak of indien aanvullend een nieuw middel of een middel van openbare orde wordt opgeworpen)*

EERSTE MIDDEL

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

In voorkomend geval:

Toelichting bij het middel

…

Indien toelichting van het middel, de uiteenzetting van het middel herhalen en de grief of grieven samenvatten in een kader:

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

Samenvatting van de grief of de grieven
…

Het eerste middel is ernstig.

TWEEDE MIDDEL *enz.*

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING *(enkel indien de verzoekende partij wordt vertegenwoordigd door een advocaat)*

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten belope van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

De vordering ontvankelijk en gegrond te verklaren;

De schorsing van de tenuitvoerlegging te bevelen van het besluit/de beslissing van... *(voorwerp van de vordering hernemen)*;

De kosten van de procedures ten laste van de verwerende partij te leggen;

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

Indien natuurlijke persoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien natuurlijke persoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B.
handtekening

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien rechtspersoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
namen van de personen bevoegd om namens de rechtspersoon het verzoekschrift te ondertekenen (in dit geval stuk 5 bij te voegen),

handtekeningen van al die personen

Inventaris van de genummerde stukken

1. afschrift van het bestreden besluit;
2. genummerde stukken ter staving van de spoedeisendheid van de vordering tot schorsing;
3. andere genummerde stukken ter ondersteuning van de vordering;
4. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
5. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de organen bevoegd om te beslissen de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
6. *in voorkomend geval:* het bewijs dat het bevoegde orgaan tijdig beslist heeft de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
7. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de personen bevoegd om het verzoekschrift te ondertekenen namens de rechtspersoon *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
8. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven ("papieren" rechtspleging), moet het vergezeld zijn van ten minste zes door de ondertekenaars voor eensluidend verklaarde afschriften ervan.

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State ("elektronische rechtspleging" of "e-procedure").

VERZOEKSCHRIFT TOT NIETIGVERKLARING
EN TOT SCHORSING BIJ UITERST DRINGENDE NOODZAKELIJKHEID

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

VERZOEKENDE PARTIJ

Indien natuurlijke persoon (particulier) vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.

VERWERENDE PARTIJ

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...
Enz.

VOORWERP VAN HET BEROEP

De verzoekende partij vraagt, op grond van artikel 14, § 1, eerste lid, en 17 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nietigverklaring en de schorsing, volgens de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid, van de tenuitvoerlegging van het besluit/de beslissing van ... *(datum van de bestreden akte)*, van ... *(auteur van de bestreden akte)*, waarbij ... *(citeren of duidelijke omschrijving van het beschikkend gedeelte van de bestreden akte)*.

Een afschrift van het bestreden besluit is bijgevoegd als stuk 1.

Of

De verzoekende partij is niet in het bezit van een afschrift van de bestreden akte.

RECHTSBIJSTAND *(in voorkomend geval)*

De verzoekende partij vraagt het voordeel van de kosteloze rechtspleging in toepassing van de artikelen 78 tot 80 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zij toont aan over ontoereikende bestaansmiddelen te beschikken [doordat …] (zie stuk 8 gevoegd in bijlage).

FEITEN

Uiteenzetting, zo mogelijk in een chronologische volgorde, van alle feiten die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSMACHT VAN DE RAAD VAN STATE[8]

De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van voorliggend beroep. [Aangezien overeenkomstig artikel 14, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, …]

ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP[9]

De verzoekende partij heeft kennis gekregen van het bestreden besluit op ... *(datum)*, door ... *(manier waarop de kennis werd verkregen)*. Het beroep is dus tijdig ingediend.

Zij heeft het vereiste belang bij het beroep. [Het bestreden besluit heeft haar benadeeld omdat …].

In voorkomend geval:

Zij heeft het georganiseerd administratief beroep uitgeput volgens de modaliteiten als voorzien door de toepasselijke regelgeving. [Zie …].

SPOEDEISENDHEID EN HOOGDRINGENDHEID

De verzoekende partij is voldoende diligent opgetreden om de Raad van State te vatten. [Meer bepaald…]

---

[8] Deze uiteenzetting is niet verplicht en kan later worden toegelicht, in antwoord op de argumentatie van de verwerende partij of van de auditeur-verslaggever.

[9] Deze uiteenzetting is evenmin verplicht en kan later worden toegelicht, in het bijzonder wanneer het belang van de verzoekende partij door de verwerende partij of de auditeur in vraag wordt gesteld.

De tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing is van aard om de verzoekende partij een rechtstreeks (materieel, moreel, …) nadeel te berokkenen doordat …

De feiten die de uiterst dringende noodzakelijkheid van de gevraagde schorsing verantwoorden zijn: …

Het aangevoerde nadeel (de aangevoerde nadelen) is (zijn) dermate ernstig dat de zaak volgens de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid, binnen een termijn van 15 dagen of minder dient te worden behandeld. [Meer bepaald…]

MIDDELEN WAARVAN HET ONDERZOEK ZICH LEENT TOT EEN VERSNELDE BEHANDELING

EERSTE MIDDEL

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

In voorkomend geval:

Toelichting bij het middel

…

Indien toelichting van het middel, de uiteenzetting van het middel herhalen en de grief of grieven samenvatten in een kader:

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

Samenvatting van de grief of de grieven
…

Het eerste middel is ernstig.

TWEEDE MIDDEL *enz.*

MIDDELEN TEN GRONDE

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING *(enkel indien de verzoekende partij wordt vertegenwoordigd door een advocaat)*

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten belope van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

Het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;

De schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid te bevelen en de nietigverklaring van het besluit/de beslissing van ... *(voorwerp van de vordering hernemen)* ;

De kosten van de procedures ten laste van de verwerende partij te leggen;

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

Indien natuurlijke persoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien natuurlijke persoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B.
handtekening

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.

handtekening van de advocaat

Indien rechtspersoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
namen van de personen bevoegd om namens de rechtspersoon het verzoekschrift te ondertekenen (in dit geval stuk 5 bij te voegen),

handtekeningen van al die personen

Inventaris van de genummerde stukken

1. afschrift van het bestreden besluit;
2. genummerde stukken ter staving van de spoedeisendheid en de hoogdringendheid van de vordering tot schorsing;
3. andere genummerde stukken ter ondersteuning van het beroep
4. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
5. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de organen bevoegd om te beslissen de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
6. *in voorkomend geval:* het bewijs dat het bevoegde orgaan tijdig beslist heeft de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
7. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de personen bevoegd om het verzoekschrift te ondertekenen namens de rechtspersoon *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
8. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven ("papieren" rechtspleging), moet het vergezeld zijn van ten minste zes door de ondertekenaars voor eensluidend verklaarde afschriften ervan.

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State ("elektronische rechtspleging" of "e-procedure").

VORDERING TOT SCHORSING BIJ UITERST DRINGENDE NOODZAKELIJKHEID

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

VERZOEKENDE PARTIJ

Indien natuurlijke persoon (particulier) vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.

VERWERENDE PARTIJ

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...
Enz.

In voorkomend geval, wanneer een verzoek tot nietigverklaring reeds werd ingediend in dezelfde zaak:

Rolnummer : A.100.000/X-1000.

VOORWERP VAN DE VORDERING

De verzoekende partij vordert, op grond van artikel 17 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de schorsing volgens de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van het besluit/de beslissing van ... *(datum van de bestreden akte)*, van ... *(auteur van de bestreden akte)*, waarbij ... *(citeren of duidelijke omschrijving van het beschikkend gedeelte van de bestreden akte)*.

Een afschrift van het bestreden besluit is bijgevoegd als stuk 1.

Of

De verzoekende partij is niet in het bezit van een afschrift van de bestreden akte.

RECHTSBIJSTAND *(in voorkomend geval)*

De verzoekende partij vraagt het voordeel van de kosteloze rechtspleging in toepassing van de artikelen 78 tot 80 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zij toont aan over ontoereikende bestaansmiddelen te beschikken [doordat …] (zie stuk 8 gevoegd in bijlage).

FEITEN *(in voorkomend geval, wanneer een verzoek tot nietigverklaring nog niet werd ingediend in dezelfde zaak , dan wel wanneer er zich in deze zaak sindsdien nieuwe feiten hebben voorgedaan)*

Uiteenzetting, zo mogelijk in een chronologische volgorde, van alle feiten die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSMACHT VAN DE RAAD VAN STATE[10]

De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van voorliggend beroep. [Aangezien overeenkomstig artikel 14, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, …]

ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING[11]

De verzoekende partij heeft kennis gekregen van het bestreden besluit op ... *(datum)*, door ... *(manier waarop de kennis werd verkregen)*. De vordering is dus tijdig ingediend.

Zij heeft het vereiste belang bij de vordering. [Het bestreden besluit heeft haar benadeeld omdat …].

In voorkomend geval:

Zij heeft het georganiseerd administratief beroep uitgeput volgens de modaliteiten als voorzien door de toepasselijke regelgeving. [Zie …].

SPOEDEISENDHEID EN HOOGDRINGENDHEID

[10] Deze uiteenzetting is niet verplicht en kan later worden toegelicht, in antwoord op de argumentatie van de verwerende partij of van de auditeur-verslaggever.

[11] Deze uiteenzetting is evenmin verplicht en kan later worden toegelicht, in het bijzonder wanneer het belang van de verzoekende partij door de verwerende partij of de auditeur in vraag wordt gesteld.

De verzoekende partij is voldoende diligent opgetreden om de Raad van State te vatten. [Meer bepaald…]

De tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing is van aard om de verzoekende partij een rechtstreeks (materieel, moreel, professioneel, …) nadeel te berokkenen doordat …

De feiten die de uiterst dringende noodzakelijkheid van de gevraagde schorsing verantwoorden zijn: …

Het aangevoerde nadeel (de aangevoerde nadelen) is (zijn) dermate ernstig dat de zaak volgens de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid, binnen een termijn van 15 dagen of minder dient te worden behandeld. [Meer bepaald…]

MIDDELEN WAARVAN HET ONDERZOEK ZICH LEENT TOT EEN VERSNELDE BEHANDELING *(in voorkomend geval, indien nog geen verzoek tot nietigverklaring is ingesteld in dezelfde zaak of indien aanvullend een nieuw middel of een middel van openbare orde wordt opgeworpen*

EERSTE MIDDEL

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

In voorkomend geval:

Toelichting bij het middel

…

Indien toelichting van het middel, de uiteenzetting van het middel herhalen en de grief of grieven samenvatten in een kader:

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

Samenvatting van de grief of de grieven
…

Het eerste middel is ernstig.

TWEEDE MIDDEL *enz.*

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING *(enkel indien de verzoekende partij wordt vertegenwoordigd door een advocaat)*

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten belope van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

De vordering ontvankelijk en gegrond te verklaren;

De schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid te bevelen en de nietigverklaring van het besluit/de beslissing van... *(voorwerp van de vordering hernemen* ;

De kosten van de procedures ten laste van de verwerende partij te leggen;

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

Indien natuurlijke persoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien natuurlijke persoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B.
handtekening

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien rechtspersoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
namen van de personen bevoegd om namens de rechtspersoon het verzoekschrift te ondertekenen (in dit geval stuk 5 bij te voegen),

handtekeningen van al die personen

Inventaris van de genummerde stukken

4. afschrift van het bestreden besluit;
5. genummerde stukken ter staving van de spoedeisendheid en de hoogdringendheid van de vordering tot schorsing;
6. andere genummerde stukken ter ondersteuning van de vordering
4. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
5. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de organen bevoegd om te beslissen de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
6. *in voorkomend geval:* het bewijs dat het bevoegde orgaan tijdig beslist heeft de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
7. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de personen bevoegd om het verzoekschrift te ondertekenen namens de rechtspersoon *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
8. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven ("papieren" rechtspleging), moet het vergezeld zijn van ten minste zes door de ondertekenaars voor eensluidend verklaarde afschriften ervan.

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State ("elektronische rechtspleging" of "e-procedure").

VERZOEKSCHRIFT TOT NIETIGVERKLARING
EN VORDERING TOT SCHADEVERGOEDING TOT HERSTEL

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

VERZOEKENDE PARTIJ

Indien natuurlijke persoon (particulier) vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.

VERWERENDE PARTIJ

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...
Enz.

VOORWERP VAN HET BEROEP EN VAN DE VORDERING

De verzoekende partij vraagt de nietigverklaring, op grond van artikel 14, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, van het besluit/de beslissing van ... *(datum van de bestreden akte)*, van ... *(auteur van de bestreden akte)*, waarbij ... *(citeren of duidelijke omschrijving van het beschikkend gedeelte van de bestreden akte)*.

Een afschrift van het bestreden besluit is bijgevoegd als stuk 1.

Of

De verzoekende partij is niet in het bezit van een afschrift van de bestreden akte.

De verzoekende partij vraagt eveneens de toekenning van een schadevergoeding tot herstel ten bedrage van *** euro, krachtens artikel 11*bis* van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

RECHTSBIJSTAND *(in voorkomend geval)*

De verzoekende partij vraagt het voordeel van de kosteloze rechtspleging in toepassing van de artikelen 78 tot 80 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zij toont aan over ontoereikende bestaansmiddelen te beschikken [doordat …] (zie stuk 6 gevoegd in bijlage).

FEITEN

Uiteenzetting, zo mogelijk in een chronologische volgorde, van alle feiten die relevant zijn voor de beoordeling van het beroep.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSMACHT VAN DE RAAD VAN STATE[12]

De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van voorliggend beroep. [Aangezien overeenkomstig artikel 14, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, …]

ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP[13]

De verzoekende partij heeft kennis gekregen van het bestreden besluit op ... *(datum)*,
door ... *(manier waarop de kennis werd verkregen)*. Haar beroep is dus tijdig ingediend.

Zij heeft het vereiste belang bij de gevraagde vernietiging. [Het besluit, waarvan zij de vernietiging vraagt, heeft haar benadeeld omdat …].

In voorkomend geval:

Zij heeft het georganiseerd administratief beroep uitgeput volgens de modaliteiten als voorzien door de toepasselijke regelgeving. [Zie …].

[12] Deze uiteenzetting is niet verplicht en kan later worden toegelicht, in antwoord op de argumentatie van de verwerende partij of van de auditeur-verslaggever.

[13] Deze uiteenzetting is evenmin verplicht en kan later worden toegelicht, in het bijzonder wanneer het belang van de verzoekende partij door de verwerende partij of de auditeur in vraag wordt gesteld.

MIDDELEN

EERSTE MIDDEL

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

In voorkomend geval:

Toelichting bij het middel

…

Indien toelichting van het middel, de uiteenzetting van het middel herhalen en de grief of grieven samenvatten in een kader:

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

Samenvatting van de grief of de grieven
…

Het eerste middel is gegrond.

TWEEDE MIDDEL *enz.*

TOEKENNINGSVOORWAARDEN VAN EEN SCHADEVERGOEDING TOT HERSTEL

De redenen uiteenzetten waarom is voldaan aan de vier voorwaarden om een schadevergoeding tot herstel toegekend te krijgen (vaststelling van een onwettigheid – zie hoger *de middelen; bestaan van een nadeel; oorzakelijk verband tussen de onwettigheid en het nadeel; en bepaling van het bedrag van de schadevergoeding tot herstel – zie volgend punt)*

BEPALING VAN HET BEDRAG VAN DE SCHADEVERGOEDING TOT HERSTEL

Per soort van ingeroepen nadeel (materieel, moreel, ...), alle elementen uiteenzetten die relevant zijn om het bedrag van de gevraagde schadevergoeding tot herstel te bepalen.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING *(enkel indien de verzoekende partij wordt vertegenwoordigd door een advocaat)*

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten belope van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

Het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Het besluit/de beslissing van ... *(herneming van het voorwerp van het beroep)* nietig te verklaren;

De verzoekende partij een schadevergoeding tot herstel toe te kennen ten bedrage van *** eur;

De kosten van de procedures ten laste van de verwerende partij te leggen;

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

Indien natuurlijke persoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien natuurlijke persoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B.
handtekening

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien rechtspersoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
namen van de personen bevoegd om namens de rechtspersoon het verzoekschrift te ondertekenen (in dit geval stuk 5 bij te voegen),

handtekeningen van al die personen

Inventaris van de genummerde stukken

1. afschrift van het bestreden besluit;
2. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
3. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de organen bevoegd om te beslissen de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
4. *in voorkomend geval:* het bewijs dat het bevoegde orgaan tijdig beslist heeft de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
5 *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de personen bevoegd om het verzoekschrift te ondertekenen namens de rechtspersoon *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
6. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;
7. andere genummerde stukken ter ondersteuning van het beroep;
8. andere genummerde stukken ter ondersteuning van het verzoek tot schadevergoeding tot herstel.

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven ("papieren" rechtspleging), moet het vergezeld zijn van ten minste drie door de ondertekenaars voor eensluidend verklaarde afschriften ervan.[14]

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State ("elektronische rechtspleging" of "e-procedure").

[14] Aan deze drie voor eensluidend verklaarde afschriften, dient per betrokken partij een voor eensluidend verklaard afschrift te worden toegevoegd. Indien, bijvoorbeeld, twee verwerende partijen zijn aangeduid, moeten vijf afschriften worden bijgevoegd.

VORDERING TOT SCHADEVERGOEDING TOT HERSTEL

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

VERZOEKENDE PARTIJ

Indien natuurlijke persoon (particulier) vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of niet vertegenwoordigd door een advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.

VERWERENDE PARTIJ

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...

Enz.

VOORWERP VAN DE VORDERING

De verzoekende partij vraagt de toekenning van een schadevergoeding tot herstel ten bedrage van *** euro, krachtens artikel 11*bis* van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, en dit in navolging van het beroep tot nietigverklaring dat bij de Raad van State werd ingediend op *** *(datum)* en gekend is onder het rolnummer A. 100.000/X-1000[15].

Of

De verzoekende partij vraagt de toekenning van een schadevergoeding tot herstel ten bedrage van *** euro, krachtens artikel 11*bis* van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, en dit in navolging van het arrest van de Raad van State nr. *** van *** *(datum)*.

ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING

Het verzoek tot schadevergoeding wordt uiterlijk ingediend zestig dagen na de kennisgeving van het arrest van de Raad van State nr. *** van *** *(datum)* waarbij de onwettigheid werd vastgesteld.

TOEKENNINGSVOORWAARDEN VAN EEN SCHADEVERGOEDING TOT HERSTEL

De redenen uiteenzetten waarom is voldaan aan de vier voorwaarden om een schadevergoeding tot herstel toegekend te krijgen (vaststelling van een onwettigheid – zie hoger *de middelen; bestaan van een nadeel; oorzakelijk verband tussen de onwettigheid en het nadeel; en bepaling van het bedrag van de schadevergoeding tot herstel – zie volgend punt)*

BEPALING VAN HET BEDRAG VAN DE SCHADEVERGOEDING TOT HERSTEL

Per soort van ingeroepen nadeel (materieel, moreel, ...), alle elementen uiteenzetten die relevant zijn om het bedrag van de gevraagde schadevergoeding tot herstel te bepalen.

Desgevallend genummerde stavingsstukken bijvoegen en vermelden in de overeenkomstig genummerde inventaris.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING *(enkel indien de verzoekende partij wordt vertegenwoordigd door een advocaat)*

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten belope van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

De vordering tot schadevergoeding tot herstel ontvankelijk en gegrond te verklaren;

De verzoekende partij een schadevergoeding tot herstel toe te kennen ten bedrage van *** eur;

De kosten van de procedure ten laste van de verwerende partij te leggen;

[15] Indien de vordering tot schadevergoeding tot herstel gelijktijdig met het annulatieberoep wordt ingediend maar bij afzonderlijke akte, worden de verzoekende partij en het voorwerp van het annulatieberoep vermeld.

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

Indien natuurlijke persoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien natuurlijke persoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

A.B.
handtekening

Indien rechtspersoon vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Indien rechtspersoon niet vertegenwoordigd door een advocaat:

voor de verzoekende partij,
namen van de personen bevoegd om namens de rechtspersoon het verzoekschrift te ondertekenen (in dit geval stuk 5 bij te voegen),

handtekeningen van al die personen

<u>Inventaris van de genummerde stukken</u>

1. afschrift van het bestreden besluit;
2. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
3. *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de organen bevoegd om te beslissen de vorderingen in te stellen (*ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaa*t);
4. *in voorkomend geval:* het bewijs dat het bevoegde orgaan tijdig beslist heeft de vorderingen in te stellen *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;
5 *in voorkomend geval:* afschrift van de akte van aanstelling van de personen bevoegd om het verzoekschrift te ondertekenen namens de rechtspersoon *(ingeval de rechtspersoon niet vertegenwoordigd wordt door een advocaat)*;

6. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;
7. andere genummerde stukken ter ondersteuning van het verzoek tot schadevergoeding tot herstel.

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven ("papieren" rechtspleging), moet het vergezeld zijn van ten minste drie door de ondertekenaars voor eensluidend verklaarde afschriften ervan[16].

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State ("elektronische rechtspleging" of "e-procedure").

[16] Aan deze drie voor eensluidend verklaarde afschriften, dient per betrokken partij een voor eensluidend verklaard afschrift te worden toegevoegd. Indien, bijvoorbeeld, twee verwerende partijen zijn aangeduid, moeten vijf afschriften worden bijgevoegd.

CASSATIEBEROEP

AAN DE DAMES EN HEREN STAATSRADEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

VERZOEKENDE PARTIJ *(verplicht vertegenwoordigd door een advocaat)*

Indien natuurlijke persoon (particulier) woonplaats kiezend bij zijn of haar advocaat:

A.B. *(voornaam en naam)*, van …. nationaliteit,
wonende te C, ...straat, nr. …,
woonplaats kiezend bij advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of woonplaats kiezend bij zichzelf:

A.B. *(voornaam en naam)*, van … nationaliteit,
woonplaats kiezend te C, …straat, nr. … *(in België)*
en vertegenwoordigd door advocaat D.E.,
kantoor houdende te F., …straat, nr. … *(in België)*.

In voorkomend geval bijkomend te preciseren:
- *Inschrijvingsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
- *Voor ambtenaren, de vermelding van het eentalig gebied waarin ze hun ambt uitoefenen of hun taalrol;*
- *Voor minderjarigen, de gegevens van de perso(o)n(en) die in hun naam en voor hun rekening optreden;*
- *Voor beschermde en/onder voogdij staande personen, de gegevens van de perso(o)n(en) die als bewindvoerder is(zijn) aangesteld voor hun persoon en/of hun goederen.*

Indien rechtspersoon (vennootschap) woonplaats kiezend bij zijn (of haar) advocaat:

NV, BV, VZW, …G.,
met zetel te H., ...straat, nr. …,
ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend bij advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Of woonplaats kiezend bij zichzelf:

NV, BV, VZW, …G.,
Ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ***,
woonplaats kiezend te H., ...straat, nr. … *(in België)*.
en vertegenwoordigd door advocaat I.J.,
kantoor houdende te K., ...straat, nr. … *(in België)*.

Indien administratieve overheid

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van ..., gevestigd te ...
Of
Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, gevestigd te ...
Of
De gemeente X, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, gevestigd te ...

Of elke andere administratieve overheid.

VERWERENDE PARTIJ

Het betreft de verwerende partij voor het rechtscollege waarvan de beslissing bestreden wordt.

VOORWERP VAN HET BEROEP

De verzoekende partij vraagt de vernietiging, op grond van artikel 14, § 2, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, van de beslissing/het arrest van ... *(het administratief rechtscollege)* nr. … *(evt. nummer van het arrest)* van … *(datum),* in de zaak aldaar gekend onder nummer ... *(rolnummer van de zaak voor het administratief rechtscollege).*

Het bestreden arrest/de bestreden beslissing werd aan de verzoekende partij ter kennis gebracht op …

Een afschrift van deze beslissing is bijgevoegd als stuk 1.

RECHTSBIJSTAND *(in voorkomend geval)*

De verzoekende partij vraagt het voordeel van de kosteloze rechtspleging in toepassing van de artikelen 33 e.v. van het koninklijk besluit van 30 november 2006 'tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State'.

Zij toont aan over ontoereikende bestaansmiddelen te beschikken [doordat …] (zie stuk 3 gevoegd in bijlage).

TAAL VAN DE RECHTSPLEGING

De verzoekende partij wordt uitgenodigd te verduidelijken welke taal is gebruikt in de administratieve procedure en de bestreden beslissing, gelet op de toepasselijkheid van artikel 66 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, en artikel 21, § 2, van het koninklijk besluit van 30 november 2006 'tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State'.

FEITEN

Beknopte uiteenzetting van de belangrijkste feiten die relevant zijn voor de beoordeling van het cassatieberoep.

RECHTSMACHT VAN DE RAAD VAN STATE[17]

De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van voorliggend cassatieberoep. [Aangezien, overeenkomstig artikel 14, §2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, …]

[17] Deze uiteenzetting is niet verplicht en kan later worden toegelicht, in de samenvattende memorie, in antwoord op de argumentatie van de verwerende partij, of ter zitting, in antwoord op de argumenten van de auditeur-verslaggever.

ONTVANKELIJKHEID VAN HET CASSATIEBEROEP[18]

De verzoekende partij heeft kennis gekregen van de bestreden beslissing van het rechtscollege op ... *(datum)*, door ... *(manier waarop de kennis werd verkregen)*. Haar cassatieberoep is dus tijdig ingediend.

De bestreden beslissing van het rechtscollege is gewezen in laatste aanleg. [Aangezien…]

DE MIDDELEN

EERSTE MIDDEL

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

In voorkomend geval:

Toelichting bij het middel

…

Indien toelichting van het middel, de uiteenzetting van het middel herhalen en de grief of grieven samenvatten in een kader:

Uiteenzetting van het middel

Het eerste middel is genomen uit de schending van de artikelen *** van de wet, het decreet, het besluit van ...,

Doordat ... *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen zijn geschonden)*,

En doordat …,

En doordat …,

Terwijl … *(beknopte uiteenzetting van de wijze waarop die normen hadden moeten worden toegepast).*

Samenvatting van de grief of de grieven

…

[18] Deze uiteenzetting is evenmin verplicht en kan later worden toegelicht, in het bijzonder wanneer het belang van de verzoekende partij door de verwerende partij of de auditeur in vraag wordt gesteld.

Het eerste middel is gegrond.

TWEEDE MIDDEL *enz.*

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

De verzoekende partij vraagt een rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van het basisbedrag van *** euro.

Of

De verzoekende partij vraagt een verhoogde rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van *** euro, in toepassing van artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Zij verantwoordt de gevraagde verhoging op grond van …

OM AL DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE

Het bestreden arrest/de bestreden beslissing te vernietigen en de zaak terug te verwijzen naar … (het rechtscollege waarvan de beslissing wordt bestreden);

De kosten van de procedure ten laste van de verwerende partij te leggen;

De verwerende partij te veroordelen tot het betalen aan de verzoekende partij van een rechtsplegingvergoeding ten bedrage van *** euro.

DATUM

ONDERTEKENING

voor de verzoekende partij,
haar raadsman,

Mr. D.E.
handtekening van de advocaat

Inventaris van de genummerde stukken

1. afschrift van de beslissing/het arrest van het rechtscollege waartegen cassatieberoep is ingediend;
2. *in voorkomend geval:* afschrift van de gepubliceerde statuten en de gecoördineerde geldende statuten van de verzoekende rechtspersoon;
3. *in voorkomend geval:* afschrift van de stukken die de ontoereikendheid van de bestaansmiddelen aantonen met het oog op het bekomen van het voordeel van de rechtsbijstand;
4. andere genummerde stukken ter ondersteuning van het cassatieberoep.

Indien het verzoekschrift wordt ingediend bij aangetekend schrijven (“papieren” rechtspleging), moet het vergezeld zijn van zes door de ondertekenaar voor eensluidend verklaarde afschriften ervan.

Deze afschriften moeten niet worden bijgevoegd indien het verzoekschrift wordt neergelegd op het elektronisch platform van de Raad van State (“elektronische rechtspleging” of “e-procedure”).

Vademecum van de afdeling bestuursrechtspraak

www.raadvst-consetat.be

info@raadvst-consetat.be

linkedin.com/company/councilstatebe

Raad van State · Wetenschapsstraat 33 · 1040 Brussel

Raad van State
Conseil d'État
Staatsrat